

Júu[^] e too_o~ fi' ni~ ji` catî tú_u⁻ quiá⁻ Paa⁻ e catíng⁻ dsea⁻ seeng⁻ fi' CORINTO

¹ Jnea[~] Paa⁻ lín[^]n jaang⁻ dsea⁻ apóo[^] i óo⁻ ta[~] quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻, co[!] lajɔb cali'iaang⁻ dsíí Fidié[~] cajméer⁻ cóo[!] jnea[~]. Jo colíing⁻ cóo[!] jaang⁻ dsea⁻ rú'naa[!] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i sií Timoteo, jmo'o e ji' la e catíng⁻ jaléng[^] 'nú', dsea⁻ rú'naa[!] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ i neáng[^] fi' na fi' Corinto. Jogui cajo catím⁻ e ji' la i dsea⁻ rú'naa[!] dsea⁻ quiá⁻ Dsea⁻ Jmáang⁻ caguiaang⁻ i neáng[^] fi' latøng⁻ fi' guóo[^] uó[^] fi' lí[~] se[!] Acaya.

² Jo lana má[^]i i Tiquí[^]ii' Fidié[~] cóo[!] gui Fí[^]naa[!] Dsea⁻ Jmáang⁻ e güi[^] bre güea[^] quiá⁻ r⁻ fi' lí[~] seeng⁻ na' jogui e nicuó[^] r⁻ 'nú' e seeng⁻ na' juguiá⁻ júu[^] røø⁻.

Jalé[^] iihu[^] e ca'íng[^] Paa⁻

³ Jo contøom⁻ 'né⁻ jmiféng[^] naa[!] Fidié[~] i líng[^] Tiquiá[^] Fí[^]naa[!] Dsea⁻ Jmáang⁻, co[!] íb⁻ Tiquí[^]ii' i fi' líng⁻ jnea[~]aa' jogui íb⁻ Fidié[~] i jmití[^] dsi[^]naa[!] mi[~] ee[^] go huíng[^] dsijé[^] quí⁻ii'.

⁴ Jogui íb⁻ dsea⁻ i jmití[^] dsi[^]naa[!] jee[~] jalé[^] iihu[^] e dsingíng⁻naa[!]; jo jmóor⁻ lajo e laco[!] jnea[~]aa' cuøng⁻ lí nijmití[^]naa[!] dsíí jaléng[^] dsea⁻ rú'naa[!] i dsingíng⁻ lajo; jo jmoo⁻naa[!] lajo cóo[!] dsea⁻ rú'naa[!] lí[^] laco[!]gui la nicajmé⁻ Fidié[~] cóo[!] jnea[~]aa'.

5 Jo lí[^] laco' eáang' íng[~]naa' iihuí' dsu' uí[~] e lí[~]naa' dsea` quiá<sup>-</sup> Dsea` Jmáang⁻, joba' lajob cajo, la'eáang' íb[~], e eáang' lití[~] dsi[~]naa' lana.

6 Jo jnea[^] dsingúng⁻naa' iihuí' e lí[^] laco' nilítí[~] óó'na' jogui uí[~] e guia[~]naa' júu[^] jee[~] 'nú[^] quiá⁻ jial nileáang[~]na' jee[~] jalé[^] dsee⁻ quií⁻na'. Jogui mí[~] jmití[~] Fidié[~] dsi[~]naa', jmóor' lajo e lí[^] laco' nilítí[~] óó'na' jogui e laco' té[~]na' e ja[~] nilítúng⁻ óó'na' jee[~] jalé[^] iihuí' e dsingúng⁻na' lí[^] laco' la dsingúng⁻ jnea[^].

7 Jo guiúb⁻ nita[~] dsi[~]naa' cuaiñ[~] quií⁻na', co' nine[~]baa' e lí[^] laco' íng[~]na' iihuí' colíng[~] cóo[~] jnea[^], jogui lajob cajo nijmití[~] Fidié[~] óó'na' colíng[~] cóo[~] jnea[^].

8 Dsea` rú<sup>~</sup>naa' dsea` quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻, ií[~]baa' e nijmiguiéng[~]naa' áa[~]na' jalé[^] e iihuí' e cangongí[~] jnea[^] fí lí[~] se[^] Asia. Jo eáam' huíng' jalé[^] e cangongí[~]naa' do e car[~] júi[~] jo[~] 'ga' lí cateá⁻naa', co' jí[~]gui ca[^] dsi[~]naa' e jo[~] ní'uó[~]naa' e fí jo e jí[~]naa'.

9 Jo ca[^] dsi[~]naa' e dseáng⁻ nijngám⁻ dsea` jnea[^]. Jo dsu' cangojée' e jo e lí[^] laco' calilí[^]naa' e ja[~] quií⁻ jmí[~] jmó[^]naa' yee[~]naa', dsuco[~] 'né⁻ e niseáang[~] yee[~]naa' fí jaguó[~] Fidié[~] jí[~]gui jmijí[~]tu jaléng[^] 'lí[~].

10 Jo Fidié[~] dsea` caleáaiñ[~] jnea[^] ie[~] jo e laco' ja[~] cajiá[~]naa' fí ní[~] 'mó[^], jogui íb[~] cajo i nileáang[~]gui jnea[^] lajee[~] ngóó[~]guijia. Jogui dseáng⁻ nitab[~] dsi[~]naa' cajo e dseáng⁻ nileám[~] bir jnea[^] jee[~] 'mó[^]

11 fíng song jmí[~]cóo[~] 'nú[^] jnea[^] e nimí[~]na' Fidié[~] uii[~] quií⁻naa'. Jogui song fí[~]m'ba' nimí[~]na' Fidié[~] uii[~] quií⁻naa', joba' fí[~]m'ba' cajo nicuó[~]na' gui'máang[~] Fidié[~] uí[~] cóo[~] jalé[^] e guiúb⁻ e jmóor'

cóo'~ jnea'.

Jiali' ja' cangó- Paa' fí Corinto

12 Jo seab` cōo` uuing~ e iáang` dsi`naa', jo e jo uíi' e nicalilí'naa' e dseáng'- guiáb- nica'ee`naa', jogui lí' dsii- e eáang'gui nicajmé'naa' lajo jee` 'nú'. Jo lajob` jmoo`naa', dsu' o' la'eáang' cóo'~ jalé' e tiing`naa' ngáng'naa' yee`baa', co' lí'naa' lajo dsu' uíi' e lajo nicajmé` Fidié` cóo'~ jnea' uíi' e eáang' 'neáiñ` jnea'.

13 Jogui fí' ní` jalé` jì e nicasiing~naa' quí`na', ja` mí' cajméé'naa' júu` e jié' e laco' huíng` ngáng'na' osi e ní'í'na'. Jo sijeen` e dseáng'- ningám'ba' røø`

14 lí' laco' la nicangám'jiu' lí` líing~ e mí' nigüéeng`tu Fí'naa' Jesús fí' jmigüi' la, lajaléng' 'nú' nilí'íáang` óo'na' cuaiñ` quí` jnea' lí' laco'gui jnea' nilí'íáang` dsi`naa' cuaiñ` quí`na'.

15 Jo co' lajob` nita` dsii` cóo'~ 'nú', joba' nica'í dsii- e jang'- níi`baa e ní'ee`e 'nú' fí' na, jo lajoba' cuøøng` e ní'uíing` guiú` quí`na' e ní'í' tú` ya'.

16 Co' lamí` sí'í' í' dsii- e ní'ee`e 'nú' lajee` e iuun` fí' e ngóo'ó fí' lí' se' Macedonia, jogui e ní'ee`túu` 'nú' mí' niqing'-túu` fí' jo, jo lajoba' cuøøng` e nijmicóo'~ 'nú' jnea` cóo'~ jalé' e 'né`-e lajee` e iuun` fí' e ngóo'ó fí' lí' se' Judea.

17 Jo ¿su` 'nú' í' óo'na' e mí' ca'í dsii- e nijmee`e lajo, ja` ca'í dsii- dseáng'- laco' catíng`? U~, o' lajo. Co' jnea` ja` jmóo'ó e tú` neáang' dsii- mí' ee'go` jmóo'ó, co' ja` fá'-a e nijmee`e mí' í' dsii- e ja` nijmee`e.

18 Jo lí' laco' jmiti` Fidié` júu` quiá'r-, lajob` jmoo` jnea' cajo, co' ja` síi'naa' 'nú' e nijmó`naa' jogui mí' ngoyúung'~ jo, ja` nijmó`naa'.

19 Jo jnea~ cóo'~gui Timoteo jogui cóo'~ Silvano guia'naa' jee~ 'nú' e júu^ quiá'- Fíi'naa' Jesús i líng' Jóo' Fidiée~. Jo Fíi'naa' Jesús ja` tú~ neáang' dsíir', có' mi~ jíñ'- ee`gõ nijmér~, joba' dseáang'~ jmóo`bre.

20 Co' la'eáang' cóo'~ dsea` do e liti~ lajalé' júu^ e cuø' Fidiée~. Jo có' lajob líí', joba' mi~ jmiféng'naa' Fidiée~, fé'naa' "Lajob nilí'" la'eáang' cóo'~ Fíi'naa' Jesús.

21 Jo Fidiée~bing' i nicajmée` e teá` tée~naa' fí' guiá~ cóo'~ Dsea` Jmáang~, jogui íbi cajo i nicaguíng' jneaa~aa' e laco' lana nilí'naa' dsea` quiá'r~.

22 Jogui Fidiée~bi cajo dsea` nicajméer` e li~ e nilí'naa' dsea` quiá'r~, jogui nicacuø'r' jneaa~aa' Jmiguí quiá'r~ e seeng` cøøng` cóo'~ jneaa~aa'. Co' e Jmiguí do líí' 'náng' quiá'- e catíng~ ni'íng'naa' mi~ nití~ e í' jo.

23 Jo dsu' 'ñiab' Fidiée~ dsea` tí' nir~ e ñir' e~ uiing~ quiá'- e ja` mí' calí~ e ninii~i fí' na fí' Corinto líí' laco'gui jíí'~ lamí' í' dsii~. Jo nicalí~ lajo e líí' laco' ja` lamí' iin~n e nilíng~tu' fí'í' cóo'~ jalé' júu^ e si'í' e nifíí'~i 'nú'.

24 Co' jnea'^ ja` ii~naa' e niquíí'^naa' 'nú' ta~ e nijá'~ líng'na' laguidseaang~ jalé' e já'~ líí' jnea'^, có' 'nú' teáb` teáang~na' fí' guiá~ cóo'~ Dsea` Jmáang~. Co' jnea'^ lico' ii~naa' e nijmicóo'naa' 'nú' jial niliseeng`na' e iáang` óo'na'.

2

1 Jo uíi~ e lajob líí', joba' ca'í' dsii~ e ja` ninii~túu e ni'ee'e 'nú' e laco' ja` nijmijuung~ óo'na'.

2 Dsuco' fíng song cajmé~e lajo, joba' jo` ii~ seeng`gui i cuøøng` líí' jmi'íáang`gui dsii~,

co' jo' cuóøng` lí jmi'iaang`na' dsii` fing song
nicajmijiuung` óó'na'.

³Jo uiiing` e joba', cajmé'-e e jì la'uii` do quí'-na',
dsuco' ja` iin`n nií`i e ni'ee`e 'nú' e laco' nijmi-
jiuung`na' dsii`, co' lí^ lí 'né- e nijmi'iaang`na'
dsi'baa. Jo dseáng'- lamí` ta` dsii` e lajím` 'nú'
nili'iaang` óó'na' lajii` e iaang` dsi` jnea`.

⁴Jo mí` cajmé'-e e jì la'uii` do quí'-na', eáam`
guiing` dsii` uii` quí'-na' jogui jmóo`baa fi'í^ cajo,
co' jìgui cartí` quí'-baa. Jo dsu' ja` cajmé'-e e jì
do quí'-na' e lí^ laco' nijmijiuung` óó'na', dsuco'
cajmé'-e e jì do e lí^ laco' niliñí`na' jial tí' eáang`
'neáan`n 'nú'.

*Mí` cajmée` Paa` féng` dsír' uii` quiá'- jaang` dsea`
i ca'lee'*

⁵Jo i dsea` i nicacuø' fi'í^ dsí' do, o' jii` jnea` dsea`
nicacuø'r' fi'í^, co' lajob 'nú' cajo, lifa' jiu` guijiu. Jo
fá'-a jiu` guijiu e lí^ laco' ja` nilíng`na' fi'í^ e eáang`.

⁶Jo e iihuí` e nicacuøø' 'nú' i dsea` i ca'lee' do uii`
quiá'- lajii` e ga` e cajméer` do, joba' líng` jnea` e
nitéb` jii` lajo.

⁷Jo lana lí^ lí 'né- íng`na' dsee` quiáb'- i dsea`
do, jogui e nijmitíi`na' dsír' cajo. Jo lajoba' ja`
dseáng` e dseáng'- nitár` congua' lajii` fi' guíá-
lí` nisiñ' uii` e eáang` lijiuung` dsír'.

⁸Joba' mí`i 'nú' jmi'ee` e nijmita`na' dsí' i dsea`
do e 'neám`bi'r lí^ laco' lamí` jmoo`na' cóo'r`.

⁹Jo lamí` jéeng`gui nicaguiéem`baa jì quí'-na'
cuaiñ` quiá'- e júu` la e lí^ laco' niliñii` jogui nilita`
dsii` su dseáng'- lajang` guíá' óó'na' e nijmée`na'
núu`na' jalé` júu` e liúun`n 'nú'.

10 J_oba' i dsea` i ni'ling~na' dsee- quiá'- do, laj<sub>o</sub>b nijmee~ jnea~ cajo, co' ni'lim~baa dsee- quiá'r- song sea` uing~ e nijmee~ e laj_o. J_o nijmee~ e laj_o uíi'~ 'nú', jogui Dsea` Jmáam~bing' i tíi' ni~ quiá'- e j_o.

11 J_o jmóo`o laj<sub>o</sub> e laco' ja` dseáng~ e nijmi'óo'~ jnea~aa' fií' i 'ling'^ i sii` Satanás, co' nínē~baa' guiá'- jial lí' ta~ quiá'r-.

Ja` iáang` dsii' Paa~ mi~ caguiér- fí' Troas

12 J_o e laba' fií' i 'nú', e ie~ mi~ caguié- e fí' coo` fií' e sii` Troas e quiá'- e niguiaa- júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- , j_oba' eám' caliseá' fí' quié- e e nijmee~ e laj_o.

13 J_o dsu' mi~ caguié- e fí' j_o, ja` iáang` dsii- dsu' uíi'~ e ja` cadsén'n i dsea` rú' naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i sii` Tito. J<sub>o</sub> uíi'~ j<sub>o</sub>ba', ladsifí' laj<sub>o</sub>b ca'f'- i júu^ i dsea` i seeng` fí' j_o, j_o cangó-o fí' lí' se' Macedonia.

Jial lí'-naa' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang-

14 J_o e~gui gui'máang' Fidiéé~, co' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáam~ba' e contøong- lí'-naa' doñí' ee` dsijéé' quí-ii', jogui la'eáang' cóo'~ jnea'^ e ni' Fidiéé' júu^ quiá'r-. J_o e júu^ quiá'r- do ni' jee~ jaléng' dsea` lafa' coo` e jlo'^ jmeafií'.

15 Dsucó' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáam~ba' lí'naa' lafa' coo` jmeafií' e jlo'^ e guilí' fí' quini' Fidiéé~, jogui e j_oba' e lafa' ni' jee~ jaléng' dsea` i nisilaang- jee~ jalé' dsee- quiá'- jogui jee~ jaléng' dsea` i niteáang' fí' ngolíng' fí' lí' 'lí'^.

16 J_o e jmea` e fií' do lí' lafa' coo` e jmeasií' quiá'- jaléng' i dsea` i niteáang' fí' ngolíng' fí' lí' 'lí'^. J<sub>o</sub> dsu' coo` e jlo'^ jmeafií' lí' quiá'- jaléng' i

dsea`i nisilaang` jee` jalé` dsee` quiá`, co' íbing' niteáang` fí ngolíng` fí lí` niliseeíñ` lata`. Jo ǝ́ quíí` jmíí` nijmé` e ta` jo?

¹⁷ Jo ja` quí`- jmíí` fa' nijmé` lajo`i dsea`i ngí` guía` júu` quiá`- Dsea` Jmáang` e quiá` e lí`r` cuu` lí` laco`gui la jmoo`i fíing` dsea`. Dsu` lifa' jnea` lí` lí` ngí`naa' guía`naa' júu` e coob` í` dsí`naa', jo Fidiéeb` dsea` tíí` nir` e jmoo`naa' lajo, co' í`bre dsea` casííñ` jnea` e jmoo`naa' e ta` jo uí` e lí`naa' dsea` quiá`- Dsea` Jmáang`.

3

Júu` tigua` e 'mí` e cacuø' Fidié`

¹ Dsea` rú`naa', jo mí` fé` jnea` e júu` na, jie` mí` í` oo`na' e ninaang` túu' calé` catú` e nijmiféng' yee`naa', co' dseáng` o' lajo; jogui cajo ja` 'né` e nicuøø`naa' 'nú` osi e nimíí`naa' 'nú` mají` lí` fé` e ta` oo`na' cóo` jnea` lí` laco`gui la jmoo`i líing` dsea`.

² Co' yaam` 'nú` líing`na' lafa' e mají` e 'né` jnea` do, jo e mají` do lafa' nisilíí` fí` dsíí` jnea`, jo dońí` íi` dsea` cuøøng` lí` jóø` jogui cuøøng` lí` í` e jo.

³ Joba' guiáb` lí` e lajalém` 'nú` líing`na' lafa' cóo` mají` e cajme' Dsea` Jmáang` la'eéang` cóo` jnea`. Jo dsu` e mají` jo ja` calíí` cóo` í` jíí` laco` jmáng` dsea` ta` mí` jmo`r', co' e jo calíí` la'eéang` cóo` Jmiguí` quiá` i Fidié` i seeng` car` ngongíí` jmíí` do. Jogui cajo ja` calíí` e mají` do fí` dse` cuu` e jmá, co' e jo lafa' calíí` fí` dsííb` dsea`.

⁴ Jo dseáng` nita` dsí`naa' cóo` Fidié` la'eéang` cóo` Dsea` Jmáang` e dseáng` lajob líing` 'nú`.

5 Jo dsu' jnea'^ jii~ coo` quh~naa' jmih~ e ni-jmé'naa' e lafa' e qui~naa' yee~naa' jalé" e jo, co' la'eáang' cóo~ Fidié~ba' e quh~naa' jmih~ jmoo~naa' jalé" e jmoo~naa'.

6 Co' dsea`dob dsea`nicacuø'r' jnea'^ e quh~naa' jmih~ jmoo~naa' ta~ guia' júu^ tigua~ e 'mih~ quiá'r~. Jo dsu' e júu^ tigua~ do ja`silh~ cóo~ guoo`dsea, co' e jo silh~ la'eáang' cóo~ Jmiguî quiá~ Fidié~. Co' e júu^ quiu' ta~ quiá~ Moi~ do jii~ fi' 'mób~ si', jo dsu' la'eáang' cóo~ Jmiguî quiá~ Fidié~ba' cuøøng` liseeng`dsea`lata~.

7 Jo mi~ ca'ing` Moi~ e júu^ quiu' ta~ e cajme' Fidié~ fi' ni~ e cuu~ e jmá, dseáng~ eáang' jlo'^ níng' ji' co' jì'gui jaléng' dsea` Israel ja` cuøøng` lí jøør~ fi~ ni~ Moi~ uí~ e eáang' jíng' ji'. Jo dsu' e jlo'^ jíng' ji' do ja` huøø~ ee~, co' nijém~tu. Jogui song dseáng~ eáam' jlo'^ níng' ji' mi~ cacuø' Fidié~ e júu^ quiu' ta~ e si' jii~ fi' 'mó~,

8 joba' dseáng~ ja` cøøng` cóo~ jial tí' níng' jlo'^ lí' mi~ cacuø' Fidié~ e júu^ tigua~ e 'mih~ do la'eáang' cóo~ Jmiguî quiá'r~.

9 Joba' song dseáng~ eáam' niing~ jlo'^ mi~ cacuø' Fidié~ e júu^ quiu' ta~ quiá'r~ e si' jii~ fi' 'mó~, joba' ja` cøøng` cóo~ jial tí' eáang'gui niing~ jlo'^ mi~ cacuø' e júu^ tigua~ quiá'r~ e 'mih~ e jmoo' e jo røøng`dsea`dsee~ fi' quinir~.

10 Jo dseáng~ ja` cøøng` cóo~ jial tí' eáang' niing~ jlo'^ ie~ mi~ cacuø' Fidié~ e júu^ tigua~ e 'mih~ do laco'gui e ji' ie~ mí' cacuø' e júu^ quiu' ta~ do.

11 Jogui song dseáng~ eáang' niing~ jlo'^ mi~ cacuø' Fidié~ e júu^ quiu' ta~ do e nicasung, joba' dseáng~ ja` cøøng` cóo~ jial tí' niing~ jlo'^gui e júu^

e sea`car`ngonghí`jmíh`do.

12 Jō cō' nitab`dsi`naa' e ja`tōō`jmíh`ni`líng`jalé' e jō, jōba' dseáng`- ja`'gó'`baa' e guia`naa' júu`quíá'- Dsea`Jmáang`.

13 Dsuco' jnea'^ ja`jmoo`naa' laco'gui cajmée`Moi`ie`jō e caquí'r`nir`cōō`cōō`'mí' e laco' ja`nililí'^ dsea`góor`dsea`Israel e ngo`ím` e jíng`jí' nir`do tá'-jia.

14 Jō dsu' i dsea`Israel do ja`cali`iiñ`cangáiñ`, jogui lajōbi líiñ`cartí`jmíh`na, cō' mĩ`ir' e júu`tigua` e yúu`do, lí' lafa' sea`cōō`'mí' e jní' fĩ`moguir` e laco' ja`ningáiñ` e júu`jō, cō' ja`mĩ`cajé`-bi e 'mí' do quiá'r`, cō' jíi`la'eáang`cōō`Fíi`naa' Dsea`Jmáam`-ba' cuóøng`nijé`- e 'mí' jō.

15 Jō latí`jmíh`na ja`mĩ`ngám`bi i dsea`do mĩ`ir`jalé' e jí' e cajme'`Moi`, cō' e 'mí' do bi lafa' sijn' fĩ`moguir` e laco' ja`ningáiñ`.

16 Jō dsu' mĩ`jaang`dsea`quí`- jíng`'ñia'r' fĩ`quini`Fidiée`, jōba' dsifí`lajōb`lafa' je' e 'mí' do.

17 Jō røøb`cøøng`Dsea`Jmáang`cōō`- Jmiguí`quíá'- Fidiée`, jōba' e fĩ`lí`seeng` e Jmiguí`quíá'- Fidiée`do, fĩ`jōb`sea`fĩ' e jō`quia`ta`quíá'- dsea`e júu`tigua` e yúu`do.

18 Jō cō' jō`ee`sijlí`gui fĩ`ni`naa', jōba' lana nilí'naa' lafa' cōō`sí' espejo lí`jnéeng`jial tí' ni- ing`jlo`líng`Fidiée`. Jō lajōb`ngóó`uíng`naa' lí'^ laco' la líng`Fidiée`, cō' lacoō`jmíh`eáang`gui ngóó`lisea`quí`-ii' jial tí' e jlo`niiñ`do. Jō dsu' e jō`ñiab`Fidiée`dsea`jmóor`la'eáang`cōō`- Jmiguí`quíá'r`.

4

1 Jō cō' eáam`guiúng`- Fidiée`, jōba' cacuø'r`jnea'^ e jmoo`naa' e ta`la. Jō cō' lajōb`lí'gui, jōba'

dseáng' ja` litúng` dsi`naa'.

² Jo dseáng' ca' nica'naang`naa' lajalé' e cuø' fi'i' e qui'` t'ing` dsea` jmóor` fí' lí' cóøng'; jo ja` ngi`naa' lí'` jmigóøng`naa' dsea` rú'naa', o'gui` guia`naa' júu` e jié'` jii'` laco' fé'` júu` quiá'` Fidiéé'. Co' jnea'` lí'` lí'` guia`naa' júu` dseáng'` laco' lí'` júu` quiá'` Fidiéé', joba'` guiáb` niñi'` dsea` rú'naa' e dseáng'` lajob` jmoo`naa' jogui` lajobi` tí' ni` Fidiéé' cajo.

³ Jo e júu` quiá'` Fidiéé' e guia`naa' quiá'` jial laang` dsea` jee` jalé'` dsee` quiá'r` lí' e ja` 'goo` guóng', dsu' lí' lajo` jii'` quiá'` jaléng'` i` dsea` i` niteáang` fí' ngolíng` fí' lí' 'lí'`.

⁴ Co' fii'` i` 'ling'` i` quie'` nifi'` fí' jmigü'` la, í'bing'` i` jmoo` e sijní'` mogui'` jaléng'` i` dsea` i` ja` já'` líng` júu` quiá'` Fidiéé' e laco' ja` ningáiñ'` e júu` jo jogui` e laco' ja` niníiñ'` jial jlo'` niing` e júu` quiá'` jial laang` dsea` jee` jalé'` dsee` quiá'r` lí' fé'` jial tí' niing` jlo'` líng` Dsea` Jmáang` i` líng` Fidiéé' cajo.

⁵ Dsu' jnea'` ja` ngi`naa' guia`naa' júu` qui`naa' yee`naa', dsuco' jnea'` guia`naa' júu` e Dsea` Jmáam` dsea` líiñ'` Fí'naa', jo jnea'` lico' lí'naa' dsea` i` jmoo` ta`` quini`na' uí'` e lí'naa' dsea` quiá'` dsea` do.

⁶ Jo Fidiéé' i` caqui'` ta` e caliseá'` jì' fí' lí' nuu` só', íb' Fidiéé' i` cajméé' cajo e lafa' nicaliseá'` jì' fí' dsi`naa', jo la'eáang'` cóo'` e jo cuøøng` line`naa' jial tí' jlo'` niing` Fidiéé' e jnéeng` fí' ni` Dsea` Jmáang`.

Jial seë`naa' la'eáang'` cóo'` júu` quiá'` Dsea` Jmáang`

⁷ Jo e júu` jlo'` e quíng'` eáang'` do, jneab'` dsea` léé'naa' e jo. Jo dsu' jnea'` lico' lí'naa' lafa' cóo`

tu' guóo' e laco' 'ñiab' Fidié' dsea`jmilir~ jial tí' 'gøiñ' cóo' e júu^ jø, jø o' yee~naa' dsea`jmoo~naa' lajø.

⁸ Jø nañi' fa' eáam' dsingúng~ jnea'^ jalé' iihuí', dsu' ja' lí' jnea'^ jalé' e jø. Jøgui seab`mi~ ee`gø fi'í' dsí' jmoo~naa', jø dsu' ja' lítúng~ dsi'naa' cóo' e jø.

⁹ Jøgui seab`mi~ 'ní' níng~ dsea` jnea'^, dsu' ja' yee~naa' se~naa'; jøgui seab`mi~ gab`jmáng' dsea` jnea'^, dsu' ja' quí'r~ jmí' fa' ni'íiñ~ jnea'^.

¹⁰ Jø doñi' jíe' ngi'naa', dseáng'~ dseáam' se~naa', co' dseáam' e nijngáng'~ dsea` jnea'^ lí' laco' cangongúng~ Jesús; jø dsingúng~naa' lajø e lí' laco' nilili~ e cøøm`seeng` Jesús cóo' jnea'^.

¹¹ Jø jaléng' jnea'^ dseáng'~ contøøm~ dseáng'~ dseáang'~ se~naa' dsu' uí' e lí'naa' dsea` quí' Jesús, jø lajòba' nilili~ e seem`bre cóo' jnea'^, dsea` lí'naa' jí' dsea` jmígü'.

¹² Jø co' lajòb lí', jòba' dseáng'~ jee~ 'mó~ se~naa' e laco' 'nú' lana niseeng`na' lata~ cóo' Fidié'.

¹³ Jø lalab cajme' jaang` dsea` fi' ni~ jí' quí' Fidié' ie~ lamí~ café'r` lala: "La'eáang' e já' calñ~ n júu^ quí' Fidié', jòba' café'a." Jø lajòb jmoo` jnea'^ cajo, co' lajòb já' lí'naa', jø uí' e jòba' fé'naa'.

¹⁴ Co' guiáb~ nine~naa' e Fidiéeb' dsea` cajméer` e cají' tu' Fí'naa' Jesús, jøgui nine~baa' cajo e lajòb ni~jmér~ cóo' jneaa`aa' lí' laco' cajméer` cóo' dsea` do; jø colúng~ cóo' 'nú' nidsijeáaiñ~ jneaa`aa' fi' quini~ dsea` do.

¹⁵ Jø lajalé' e cangongúng~naa' do, cangojée' e lí' laco' ni'uíng~ guiá~ quí'na'. Jø cangojée' lajò cajo e lí' laco' í' fíng`gui ni'íng' júu^ quí' Fidié'

quíá' jial tí' guíúñ̄, jò lajoba' i f̄ing'gui nicuó' gui'máang' Fidié' e laco' nili'goo' dsea' do.

16 Jò uíi' e lajob líí, joba' ja' litúnḡ dsi' jnea'^ cóo' jalé' e dsing'inḡ naa'. Jò nañi' fa' ngóo' dseáam̄ ngúú táang'naa' laco' jmī, jò dsu' lí' lí dsi'naa' eáang'gui ngóo' lí bî dsi' laco' jmī.

17 Jò lajalé' e iihuí' e dsing'inḡ jnea'^ fí jmigüi' la, e cateáb' jalé' e jò, jogui ja' ee' 'ga' lí tíí; jò dsu' lajalé' e jò nili'inḡ ta' quí'naa' lata' e laco' ni'uínḡ guíú' quí'naa' e ja' cóong' cóo' fí ñiff̄.

18 Jò uíi' e lajob líí, joba' lana jò ta' dsi'naa' cóo' jalé' e jnéenḡ jóó'naa' fí jmigüi' la, co' cóo' jalé' e ja' jnéenḡ jóó'baa', cóo' e joba' e ta' dsi'naa'; dsuco' ja' uóó' ee' lajalé' e jnéenḡ jóó'naa', jò dsu' lajalé' e ja' jnéenḡ jóó'naa', dseáng' latab' dseáng' sea' lajalé' e jò.

5

1 Jò guíáb' nine'naa', dsea' rú'naa', e lajee' see'naa' fí jmigüi' la, líí'naa' lafa' coo' 'núú' má'^ 'ma' e ja' huóó' ee'. Jò dsu' nine'bíi' cajo e mi' ni'inḡ e 'núú' jò, nicajmeb' Fidié' 'nu'naa' e jlo'^ e sea' lata' fí ñiff̄ quíá'r'. Jò e 'núú' jò ñiab' Fidié' dsea' nicajme'r', jò o' dsea' jmigüi' i nicajme'.

2 Jò uíi' e lajob nisea' quí'ii' fí ñiff̄, joba' lana, lajee' e see'naa' fí jmigüi' la, eám' seáang' dsi'naa' e dseáng' ni'ii'naa' e 'núú' 'mí' e nisea' quí'ii' fí ñiff̄.

3 Co' e joba' e niquing' jneaa'aa' lafa' cóo' 'mi', jò lajoba' jò niling'naa' lafa' dsea' ringúung'.

4 Jò lajee' e see'naa' fí jmigüi' la cóo' e ngúú táang'naa' la, eám' seáang' dsi'naa' dsu' uíi' e lijiuung' dsi'naa' cóo' jalé' iihuí'. Jò dsu'

jneaa~aa' ja' ii~naa' fa' e nijúung~naa', co' lí^ lí' ii~naa' e niqúing' jneaa~aa' lafa' 'mi' e 'núú' e sea' fí' ñiff- do, jo lajoba' e ngúú' táang~naa' la ni'uíng~coo' e sea' car`ngongíi` jmíi`.

5 Jo 'ñiab' Fidiée` dsea` nicaguiéeiñ` jneaa~aa' guiá- quiá'- e nilí' lajo, jogui íb'i dsea` nicacuø'r' jneaa~aa' Jmiguí' quiá'r- e líí' 'náang'~ quiá'- e catí- naa' ni'íng'~naa' mi~ nití- í' lajo.

6 Joba' dseáng'- eám' ta~ dsí'naa' contøng-, jo nínē~bí' cajo e lajee` e see~naa' fí' jmigüí' la cóo'~ e ngúú' táang~naa' la, sihuím^baa' laco' fí' lí' guiing~ Fíi'naa' Dsea` Jmáang-.

7 Jo lana ja' mí' cuøng` neeng~naa' dsea` do, co' lana see~naa' fí' jmigüí' la e já'- líi'naa' júi~ júu' quiá'-bre.

8 Jo fá'-túu calé` catú- e eám' nita~ dsí'naa', jo dseáng'- eám' ni'ii~naa' e nitú^naa' fí' jmigüí' la e laco' nilisee~naa' cøng` cóo'~ Fidiée` fí' ñiff- quiá'r-.

9 Jo úi'~ e lajob ii~naa', joba' dseáng'- contøøm- jmoo~naa' quijí- e nití- dsíí' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ cóo'~ jalé` e jmoo~naa' nañí' su see~naa' fí' jmigüí' la osi e nitú^naa' é.

10 Co' lajaléng' jneaa~aa' 'né- ningiing~naa' fí' quini` dsea` do fí' lí' guiiñ` ír` í' e laco' lajaang` lajaang~naa' ni'íng'~naa' lajúi~ e catí- naa' lí^ laco' júi~ líí' e cajmó-oo' lajee` e cataang~naa' fí' jmigüí' la, nañí' su guiú- osi ja` dseeng` é.

11 Jo co' lajob nilí', joba' nínē~baa' e contøøm- 'né- nijmí'goo~naa' Fíi'naa' Dsea` Jmáang-, jogui jnea'^ contøøm- jmoo~naa' quijí- jial e nijá'- líng` dsea` júu^ quiá'- dsea` do. Jo guiáb- nicuíng`

Fidiéé` jnea`^ jial lí`naa', jogui sijeem`baa' e cuím` 'nú` jnea`^ jial lí`naa' cajo.

12 Dsu' ofa' jnea`^ nicanaang`-túu' e jmiféng' yee`naa', cõ' jnea`^ fé`naa' e júu` na e lí`^ laco' 'nú` cuóøng` nifo`^na' guiá`- uii` qui`-naa', jõ lajõba' quí`~na' jmí` e ningí` na' quiá`- ì dsea` ì jmiráang` yaang` lí`^ caluu` jõ õ' dseáng`- jial líiñ` fí` dsír'.

13 Jogui song lí` jnea`^ lafa' dsea` caang~, dsu' jji`~ cuaiñ` qui`-baa' jogui cóõ'~ Fidiéé` e jõ; jogui song ja` lí`naa' lafa' dsea` caang~, jõba' guiá`- qui`-ba' jóng.

14 Jõ uí`~ e eáam` 'neáang` Dsea` Jmáang` jnea`^, jõba' la guím` 'né`- jmó`naa' e ta`~ e jmoo`-naa', dsuco' dseáng`- nitab` dsí`naa' e íb` dsea` cajúíñ`- fí` dse` crúu` uí`~ jalé` dsee`- qui`-ii', jõ uí`~ e lajõb calí`, jõba' lana lajaléng`^ jneaa`-aa' lafa' nicajúm`-baa' cajo.

15 Jõ Dsea` Jmáam`- dsea` cajúíñ`- uí`~ dsee`- quiá`- lajaléng`^ dsea` jmigüi` jõ lajõba' jaléng`^ dsea` ì nilíng` dsea` quiá`- dsea` do jõ` 'né`- seeiñ` e jmóor` lajii`~ e iin` yaaiñ~, dsuco' dseáng`- lajii`~ e iing` dsea` doba' e 'né`- jmér`. Cõ' íb` dsea` ì cajúng`- jogui cají`-tur mi`~ cangf` lajõ uii`~ quiá`- jalé` dsee`- quiá`- jaléng`^ ì dsea` do.

16 Jõ lajii`~ ie` jmí` e já`- calí`-naa' e lajõb lí`, jõba' jõ` í` dsí` jnea`^ uii` quiá`- jaléng`^ dsea` laco' jii`~ e í` dsí` dsea` jmigüi`; jõ nañí` fa' lamí` jééng`gui` í` dsí` jnea`^ e Dsea` Jmáang`- líiñ` jii`~ dsea` jmigüíb`, jõ dsu' lanagui jõ` í` dsí`naa' lajõ uii`~ quiá`r`.

17 Cõ' lana lajaléng`^ dsea` ì niseeng` cøøng` cóõ'~ Dsea` Jmáang`- nica`uíiñ`- dsea` 'mím`-; jõ cab' nicasé`- jalé` e lamí` qui`-` tñiñ`- jmóor`, jõ lana

nijmóor` jalé` e guiá̄, co' jaam` dsea` 'máing` nilííñ.

18 Jo dsu' 'ñiab' Fidié̄ dsea` jmóor` jalé` e jo, co' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáam`ba' e cajméer` e lana nisee`naa' juguiá̄ júu` røø` cóo'r~ jogui cacuø'r` jnea` ta` e niguiá̄naa' júu` quiá'r` e laco' cuøøng` niliseeng` dsea` juguiá̄ júu` røø` cóo'r~ cajo.

19 Jo lí` laco' cuøøng` fe`ee' e la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang`, Fidié̄ nicajméer` e niliseeng` dsea` juguiá̄ júu` røø` cóo'r~, jo ja` mí cajme'r` cuente lajalé` dsee` e nica'ée` dsea` jmigüí. Jo dsea` dob cajo dsea` nicacuø'r` jnea` ta` e laco' niguiá̄naa' júu` e nicajmée` Fidié̄ e niliseeng` dsea` juguiá̄ júu` røø` cóo'r~ jee` jaléng` dsea` jmigüí.

20 Jo jnea` lí`naa' dsea` i casing` Fidié̄ cuaiñ` quiá'~ Dsea` Jmáang`, jo cuøøng` lí` fe`ee' e lafa' 'ñiab' Fidié̄ mí'r` 'nú` jmi'ee` la'eáang' cóo'~ jnea`. Jo uí` e lajob lí', joba' la'eáang' Fíi'naa' Dsea` Jmáang` mii` i 'nú` jmi'ee` e nijmée`na' quijí` jial niliseeng`na' juguiá̄ júu` røø` cóo'~ Fidié̄.

21 Jo jí` coo` dsee` ja` ca'ée` Dsea` Jmáang`, jo dsu' Fidié̄ cajméer` e dsea` dobing` i cacó` lajalé` dsee` quí`ii'. Jo cajméer` lajo e la'eáang' cóo'~ dsea` do ni'uíng`naa' dsea` i ja` røøng` dsee` fí` quinir`.

6

1 Jo lana, uí` e jnea` lí`naa' dsea` i jmóo` ta` e nicangíng`naa' quiá'~ Fidié̄, joba' liúung`naa' 'nú` e ngocáng` dsí`naa' jo síi`naa' 'nú` e ja` lí` jmi'í`na' lajo e guiúng` Fidié̄ cóo'~ 'nú`.

2 Dsucó' lalab fé` Fidié̄ fí` ni` jì` quiá'r`~ "Jo canú`baa júu` quí'~ mí` catí` í` lajo; jogui cajmicóo'~baa 'nu` mí` catí` í` e caláan` jee` jalé`

dsee` quíí'." Jogui lanab catí í' e ninú` Fidiéé` júu^ quíí`na'. ¡Jogui lanabi cajo dseáng' catí í' e nileáng` dsea` jee` jalé' dsee` quíá'r`!

³ Jo jnea'^ contøøm` ee`naa' guiá' fí` quini` dsea` rú'naa' e laco' ja` nifé' dsea` ga` uii` quíá' e ta` e jmoo`naa'.

⁴ Jo dsu' jnea'^ lí' lí' jmoo`naa' lí' e lí'naa' dsea` i jmoo`lajíí' e iing` Fidiéé`, co' jnea'^ eáam' jmoo`naa' té'naa' e féng' dsí'naa' cóo' jalé' iihuí' e dsingíng`naa' jogui cóo' jalé' e 'né`naa' jogui cóo' jalé' fi'í' dsí' e dsingíng`naa'.

⁵ Jogui jmoo`baa' té'naa' cajo mi` bøøng` dsea` jnea'^ cóo' síí, jogui mi` táng' dsea` jnea'^ fí' dsí' 'nañí', jogui mi` táng' dsea` jnea'^ míí, jogui mi` jmoo`naa' ta` ii, jogui mi` ja` 'ga' lí' güíí`naa' uøø, jogui cajo mi` ngíng`naa' oo`.

⁶ Jogui jmoo`naa' lí' e lí'naa' dsea` i jmoo`lajíí' e iing` Fidiéé`, co' jnea'^ ja` beáng' dsee` yee`naa', jogui eáam' nine`naa' júu^ quíá' Dsea` Jmáang`, jogui eáam' guiúng`naa', jogui eáam' féng' dsí'naa' cóo' jaléng' dsea` rú'naa', jogui seem` Jmiguí' quíá' Fidiéé` cóo' jnea'^, jogui dseáng' lajam`ba' 'neáng`naa' jaléng' dsea` rú'naa',

⁷ jogui dseáng' lajang'` guia`naa' júu^ quíá' Dsea` Jmáang`, jogui la'eáang' cóo' bí' 'gøng' quíá' Fidiéé` jmoo`naa' jalé' e quíí'naa' jmíí. Jo jmáang`naa' ta` e ee`naa' røø` na e laco' jmi'óng' yee`naa' jee` jalé' e dsingíng`naa' jogui e laco' ningíí`naa' quíá' dsea`.

⁸ Jo dsu' seab` mi` jmi'gó` dsea` jnea'^, jogui sea`bi mi` jmáíñ' ga` jnea'^, jogui sea`bi mi` fé'r` guiá' uii` quíí`naa', jogui sea`bi mi` fé'r` e ga` cajo. Jogui

jmáinⁿ jnea[^] e lafa' dsea` quie' júu[^] e o' já⁻ lí'naa',
nañí' fa' júu[^] já⁻ba' e féⁿ jnea[^];

⁹ jogui jmáinⁿ jnea[^] e lafa' lí'naa' dsea` i ja`
cuím^bbre, nañí' fa' guiáb⁻ nicuíng` dsea` jnea[^];
jogui lí'naa' lafa' dsea` i tí' lí[~] nijúung⁻, dsu' mí'
'noo^bi see⁻naa'; jogui eáang' cuø'r' jnea[^] iihuúí',
dsu' ja' mí' cajngainⁿ' jnea[^];

¹⁰ jogui lafa' fi'í[^] lí'naa', dsu' o' já⁻ lajo, co'
contøøm⁻ iáang` dsí'naa'; jogui lafa' dsea` tiñíng⁻
lí'naa', dsu' o' já⁻ lajo, co' i fíim' dsea` eáang'gui
nica'íñⁿ gúea[^] quiá⁻ Fidiéé[~] la'eáang' cóo[~] jnea[^];
jogui lí'naa' lafa' dsea` i ja` sea` quiá⁻ jíí[~] cóo, dsu'
o' já⁻ e jo, co' lajalébⁿ e 'né⁻naa' seab[^].

¹¹ Joba' fíi⁻guíi 'nú[^]), dsea` rú<sup>^</sup>naa' dsea`
quiá⁻ Dsea` Jmáang⁻ i seeng' fí' na fí' Corinto, e
nicaféeng[~]naa' 'nú[^] dseáng⁻ lajíí[~] e í' dsí'baa',
jogui nicasíí[~]naa' 'nú[^] e júu[^] na uíí[~] e eáang'
'neáang'naa' 'nú[^].

¹² Jo ja` sea` jíí[~] cóo` quí<sup>-</sup> jnea<sup>^</sup> e fa' ja`
'neáang'naa' 'nú[^], dsu' 'núb[^] dsea` i ja` 'ga' lí'
'neáang'na' jnea[^].

¹³ Joba' míí[~]i 'nú[^] jmi'ee[~] lana lí[^] laco'gui jmóo`
tiquíá[^] jaang' jiuung[~] e féiñ[^] jóor', e jmi'neáang'na'
jnea[^] lí[^] laco'gui jmoo` jnea[~] cóo[~] 'nú[^].

*Jaléngⁿ dsea` quiá<sup>-</sup> Dsea` Jmáang⁻ líiñⁿ lafa' guá⁻
lí[~] seeng' Fidiéé[~]*

¹⁴ Jogui lana, dsea` rú<sup>^</sup>naa', e laba' fíi<sup>-</sup>i 'nú<sup>^</sup> e ja`
quing[^] yaang[~]na' jee[~] jaléng[^] i dsea` i ja` já⁻ líng[^]
júu[^] quiá⁻ Dsea` Jmáang<sup>-</sup>, co' ja` quí⁻ jmií[~] e jaléng[^]
i dsea` i eé<sup>~</sup> røø` niliseeiñⁿ cøøng` cóo<sup>~</sup> jaléng<sup>^</sup> i dsea`
i ja` jmoo` lajo; jogui ja` quí<sup>-</sup> jmií<sup>~</sup> cajo e nisíng<sup>-</sup> røø`
lí[~] jnea[^] jí[^] cóo[~] gui fí' lí[~] nuu[^].

15 Jogui ja` quiá¹- jmiĩ~ cajo fa' Dsea` Jmáang-
nisiĩn- røø` cóo¹~ fi~ i 'ling¹^, o¹gui jaang` dsea`
quiá¹- Dsea` Jmáang- fa' quiá¹- jmiĩ~ e nijmér- lajo
cóo¹~ jaang` dsea` i ja` já¹- líng¹` júu¹` quiá¹- dsea` do.

16 Jogui ja` quiá¹- jmiĩ~ cajo fa' e røø` lí¹` e guá¹- lí¹~
jmiféng¹` dsea` Fidié¹` laco¹gui e guá¹- fí¹` lí¹` teáang¹`
jaléng¹` dié¹~ dsea` cuu¹. Dsaco¹` jneaa¹aa¹, dsea`
lí¹naa¹ dsea` quiá¹- Dsea` Jmáang-, lí¹naa¹ lafa¹
guá¹- quiá¹- Fidié¹` i seeng¹` car¹ ngongm¹ jmiĩ~ lí¹`
laco¹gui cajíñ¹- 'ñia¹r¹` ie¹ lami¹` jéeng¹gui do ie¹ lami¹`
cajíñ¹- lala:

Jø contøøm- niliseen- jogui ningm¹- jee¹` jaléng¹`
dsea` quié¹-e.

Jogui jneab¹~ dsea` nilín¹- n Fidié¹` quiá¹r¹-
jogui íb¹` dsea` nilíng¹- dsea` quié¹-e cajo.

17 Jø uí¹~ e lajòb lí¹, jòba¹ cajíng¹- gui Fidié¹` lala:
Jmi¹naang¹- yaang¹na¹ jee¹` jaléng¹` dsea` i ja` já¹-
líng¹` júu¹` quié¹-e,

jogui jmihuíng¹` yaang¹na¹ quiá¹r¹-.

Jogui ja` quíng¹`na¹ jee¹` jalé¹` e 'lí¹` e jmoo¹` jaléng¹` i
dsea` do, jø lajòba¹` ni¹ín¹~ jnea¹` 'ná¹`.

18 Jogui jneab¹~ dsea` nilín¹- n Tiquí¹na¹,
jogui 'ná¹b¹` dsea` nilíng¹- na¹ jòo¹o¹.

Jø lanab fé¹` Fí¹naa¹ Fidié¹` i quí¹¹~ jmiĩ~ jmé¹` lí¹`
doñí¹ ee¹.

7

1 Jòba¹` fí¹- i 'ná¹`, dsea` rú¹`naa¹` i 'neáan¹` eáang¹, e
lanab lí¹` júu¹` quiá¹- Fidié¹` e nicacuø¹r¹` jneaa¹aa¹`
e nijmitir¹. Jø uí¹~ e lajòb lí¹` e júu¹` jø, jòba¹`
'né¹- 'naam¹- yee¹naa¹` jee¹` jalé¹` e dseáang¹` ni¹lé¹- fí¹`
ngúu¹` táang¹naa¹` jogui fí¹` jmiguí¹` qui¹naa¹, co¹` lí¹` lí¹`
'né¹- e nijáang¹~ yee¹naa¹` dseáang¹- congua¹` fí¹` jaguó¹`

Fidiéé e laco' nijmó^naa' jmang'^ e guiá- uí~ e jmi'goo~naa' dsea`do.

Mi~ já'- caling- dsea` Corinto júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-

² Jo fñ-guñ 'nú' e nijmi'neáang`na' jnea'^ e ngocáng` óó'na'. Dsucó' cóo~ jíi~ jaang` dsea` fa' nicajmó^naa' e soo` dsi'naa', o'gui mí ca'lee~naa' quiá'- jíi~ jaang` dsea`, o'gui mí jmi'gøøng`naa' dsea` cajo.

³ Jo dsu' ofa' éen'n 'nú' cóo~ e júu^ la, co' lí' laco'gui la nicafñ-i 'nú' ie~ lamí~ jéeng`gui do e dseáng'- 'neám'baa' 'nú' nañí song se~naa' osi nijúu~naa' é.

⁴ Jogui dseáng'- lajíi~ e í dsi'baa, e joba' fñ-i 'nú', jogui eám' íáang` dsii- cóo~ 'nú'. Jogui jee~ jalé' iihuñ e dsing`n n fí' la, eám' jmi'íáang` dsii- jogui cuøø- bí' ñiá'a.

⁵ Jo lajíi~ ie~ lamí~ cagüé~naa' fí' la fí' lí' se' Macedonia, ja' mí caliseá' fí' qui~naa' fa' e nicajmi'íng`naa' cateá, dsucó' huíng' eáang' can-gojéé' qui~naa' lacaang` lí~ ngi'naa' uí~ e seeng` jaléng` i 'ní' ní- qui~naa' lacúng' lajáng- lí~ ngi'naa', jogui e 'gó'baa' cajo.

⁶ Jo dsu' Fidiéé i jmitíi~ dsíi' jaléng` dsea` i líng' fi'í, jo íb` dsea` nicajmitíi'r~ dsi'naa' uí~ e nicagüéng- i dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i sii' Tito.

⁷ Jo dsu' o' jíi~ e cagüéng- Tito fí' la e íáang` dsi'naa', co' lajob lí'naa' cajo uí~ e eám' íáang` dsíi' i Tito la dsucó' cajmi'íáang`na' dsíir'. Jogui cajím'-biguir cajo e eám' iing~ 'nú' e nimáang~tu' jnea~, jogui cajím'-bir jalé' fi'í' dsíi' e jmoo`na' uí~

jnea~ jogui cajo eáam' guing~ óó'na' jnea~. Jo uí'~ e lajob jmoo'na', joba' cóo'~ e jo eáang'gui cali'iaang` dsii~.

⁸ Jo nañí' fa' e jì e casún~n quí'~na' do lami~ jéeng'gui cajmée' e calíng~na' fi'í^, jo dsu' ja`jó' dsii~ lana uí'~ e cajmé' e lajo. Jo cajob'^ dsii~ dsu' uí'~ e huóom~jiu cajmee'na' fi'í^ cóo'~ jalé' e júu^ e fé' e fí' ni~ jì do.

⁹ Jo dsu' lanagui jmi'iaam` dsii~, dsu' o' uí'~ e calíng~na' fi'í^, co' jmi'iaang` dsii~ e la'eáang` cóo'~ e calíng~na' e fi'í^ dsí' doba' e caquí'~ jíing'~ yaang~na' fí' quini~ Fidiée'. Dsaco' lí' laco' la tí dsí' Fidiée' cajmee'na' e fi'í^ dsí' e cangongíng~na' do, joba' jnea'^ ja` ee` ca'lee~naa' quí'~na' jíí'~ cóo' cóo'~ e júu^ e casí'~naa' 'ná' do.

¹⁰ Dsaco' e lijjuung~ dsí' e íng' dsea` laco' la tí dsí' Fidiée' ja` se'r' dsee~ mi~ dsingíiñ~ lajo, dsu' e jo íng^ ta~ e laco' niquí'~ jíng' yaaiñ~ fí' quini~ dsea` do, jo lajoba' nileáiñ` jee~ jalé' dsee~ quíar~, jo ja`jó' dsíir' jalé' e cangongíiñ~ do. Jo dsu' jaléng' dsea` i ja` cúing` Fidiée', mi~ se'r' dsee~ dsu' uí'~ e íñ' jalé' fi'í^ dsí', joba' e jo jmoo` e 'naaiñ` congua' cóo'~ Fidiée'.

¹¹ Jo quíe'na' cuente e eáam' guiá^ nica'uíng~ quí'~na' cóo'~ jalé' e fi'í^ dsí' e nicangongíng~na' do! Co' nica'íng'~na' e jo lí' laco' la tí dsí' Fidiée'. Dsaco' e jo cajmée' e lajang' júu^ cali' óó'na' laco' catíng~ jogui e cajmi'óng' yaang~na', jogui e cajmi'óng'na' jnea~, jogui cajmée' e caliguíng~na' uii~ quí'~na', jogui cajmée' bi cajo e calí' fò' quí'~na'. Jo mi~ cangí jo, cali'íng~ 'ná' e nimáang~tu' jnea~, jogui calí' óó'na' e nicuó'^na' iihu' i dsea` i ca'ée' dsee~ do. Jo cóo'~ jalé' e

nicajmee˘na' do nicajmiliing˘ yaang˘na' e ja` ee caquing˘na' jii˘ coo`jee˘ jalé˘ e cangojéé˘ do.

12 Jo co' lajob líí, joba' mi˘ cajme'e e ji` e casin˘n quí˘na' do, ja` ca'f˘ dsii˘ uii˘ quiá˘ i dsea` i ca'lee˘ do o'gui uii˘ quiá˘ i dsea` i cangongúing˘ ga` do, jo dsu' cajme'e e ji` do e lí' laco' nilili˘ fí' quini˘ Fidiéé˘ jial tí' guing˘ óó'na' uí˘ qui˘naa'.

13 Jo uí˘ e lajob jmoo˘na', joba' nicalití˘ dsí˘naa'.

Jogui o' cóo' jii˘ e jo e nicalití˘ dsí˘naa', co' eáang˘guib nicali'íáang˘ dsí˘naa' dsu' e nicagüéng˘ Tito fí' la e íáang˘ dsíir˘ dsu' uí˘ e nicacuóó'na'r bí jogui e nica'ee˘na' guiá˘ cóo'r˘.

14 Jo nica'fíib˘ jnea˘ Tito lami˘ jéeng˘gui e eáam' íáang˘ dsii˘ cóo' 'nú'; joba' ja` lí' cøøng˘ ta˘ cafí˘ ire lajo. Dsuo' dseáng'˘ júu˘ jáb'˘ jalé˘ e nicasí˘naa' 'nú' lí' laco'gui jii˘ júu˘ e nicasí˘naa' Tito cajo cuaiñ˘ quiá˘ e eáam' íáang˘ dsí˘naa' uii˘ qui˘na'.

15 Jo lana eáang˘guib íáang˘ dsí˘ Tito uii˘ qui˘na' dsu' uí˘ e cajmee˘na' núu˘na' júu˘ quiá'r˘, jogui e guiá˘ óó'ba' ca'íing˘na're mi˘ caguiér˘ fí' na.

16 Jo jnea˘ eáam' íáang˘ dsii˘ dsu' uí˘ e dseáng'˘ tab˘ dsii˘ cóo' 'nú'.

8

Mi˘ caseáng'˘ cuu˘ e licóo'˘ dsea` quiá˘˘ Dsea` Jmáang˘

1 Jo lanagui, dsea` rú'naa' dsea` quiá˘˘ Dsea` Jmáang˘, ii˘naa' sí˘naa' 'nú' jial tí' guiúng˘ Fidiéé˘ nicajméer˘ cóo'˘ jaléng˘ dsea` quiá'r˘ i neáang˘ fí' lí' se' Macedonia.

² Jo nañí fa' eáang' nicalíng' jaléng' i dsea` do jalé' iihuí, dsu' dseáng' eáam' íaang` dsíir'. Jo nañí fa' tiñíim`bre eáang', jo dsu' e íaang` dsí'bre nicaseáíñ' jalé' cuu` e laco' nijmicóo'r` dsea` rúíñ', jo nicacuør' e jo lafa' eáang' sea` cuu` quiá'r`.

³ Jo tíib' ni` jnea` e íaang` dsíib' i dsea` do caseáíñ' jalé' e cuu` do lí'` jie` jíí' e quí'r` jmí~, jo car` jíí' lí'gui lajo nicaseáíñ'.

⁴ Jo i dsea` i seeng` fí' lí' se' Macedonia do, eáam' camí'r' jnea`^ jmi'ee` e laco' nicuó`naa' fí' e cuóøng` nijmicóo'r` jaléng' i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang' i seeng` fí' Jerusalén.

⁵ Jo dsu' lí'gui cajméer` jíí' laco' lamí` í' dsi'naa', co' jí'gui cajáng' yaaiñ` la'uii` e nijmitir` dseáng' lajíí' e iing` Fidié~, jo mí' cang' jo, cajáng' yaaiñ` fí' quini'naa' e laco' nijmitir` lajíí' e nisíí'naa're e nijmér` lí'` jialco' la tí' dsíí' Fidié~.

⁶ Joba' nicamíí'naa' Tito jmi'ee` e nisítííñ' lajíí' e nicaseáang'` 'nú' e íaang` óo'na' lí'` laco' jíí' e nicanaaiñ` sitííñ' ie` lamí` jéeng'gui do.

⁷ Jo jaléng'` 'nú', la'eáang' cóo' Jmíguí' quiá'- Fidié~, quíí'na' jmí~ jméena' doñí' ee` uii` e já'` líng'na' júu` quiá'- Dsea` Jmáang`, jogui eáang' tíing'na' fo'na' júu` quiá'- Fidié~, jogui eáang' tíing` ngáng'na' e júu` jo, jogui eáang' guia' áa'na' e jmicóo'na' jaléng' dsea` rúng'na', jogui eáang' 'neáang'na' jnea` lí'` laco' jíí' e calítíng'na' quí'naa', jo lajoba' 'né` e eáang'gui nisáng'na' cóo'` jalé' e seáang'na' do.

⁸ Jo dsu' ofa' quiá'` ta` 'nú' e dseáng'` lajo 'né` nijméena'; dsuco' líco' jnea` iin`n e nilíñii` su dseáng'` lajang'` júu` 'neáang' 'nú', dsea` rúng'na',

e laco' nilili~ su guia' óo'na' e nijmicóo'~na' dsea` rúng'na' lí' laco' jmoo' i dsea` caguaang` do.

9 Jo guiáb` niñí' 'nú' e Fí'naa' Dsea` Jmáang`, uí' e eáang' guiúíñ` cóo'~ jneaa`aa', joba' mi~ cagüéíñ` fí' jmigüí' la ca'uííñ` jaang` dsea` tiñíing` uí' jneaa`aa', nañí' fa' jaang` dsea` i niing` eáam`bre líiñ' fí' ñiff`. Jo cajméer` lajo e laco' la'eáang' e ca'uííñ` jaang` dsea` tiñíing`, joba' jneaa`aa' ni'íing'~naa' jalé' e jlo' e catí'~naa'.

10 Jo e laco' ni'uíing` guiú' quí'~na', joba' nifí'~i 'nú' lajii' e í' dsii` cuaiñ` quiá'~ e júu' la. Co' jii' ie~ mi~ cajii'ba' canaang` 'nú' e caseáang'~na' jalé' e cuu` jo, jo dseáng'~ e ngocáng' óo'ba' cajmee'na' lajo.

11 Joba' lana jmité'na' cóo'~ lajii' e nicanaang`na' jmoo'na' do lí' laco' jii'~ jialco' lí' dsitíing'~ quí'~na'. Jogui jmee'na' lajo e íaang` áa'na' lí' laco' líng'na' ie~ lami~ ca'í' óo'na' e canaang`na' cajmee'na' e jo.

12 Dsúco' mi~ jaang` dsea` dseáng'~ lajang'~ íaang` dsíir' e líng`go ee' iíñ` cuór`, joba' ím' Fidié'~ lajii' e cuo' i dsea` do lí' laco' jii' e dsitíing'~ quiá'r`, dsúco' ja' mi' Fidié'~ jalé' e ja' sea` quiá'~ dsea`.

13 Jo dsu' ja' ii'~naa' e fa' uí' e 'nú' nijmicóo'~na' jaléng' i dsea` rúng'na' do, jo lajee' jo 'nú' nimó'na' oo`.

14 Co' guiú'gui e nilisea` conrøø` quí'~na' lajaang` lajaang'na'. Dsúco' lanagui seab` quí' 'nú' lajii' e 'né' quiá'~ i dsea` do. Jo dsu' mi~ coo` né'~gui i dsea` íb` nilisea` quiá'r` lajii' e 'né' quí' 'nú', jo lajoba' nilisea` conrøø` quí'~na'.

15 Jo lí' laco'gui la fé' fí' ni` jì' quiá'~ Fidié'~ lí' fé' lala: "Jo e caseáng` quiá'~ i dsea` i casití' jmiguiú',

o'gui cali'né-gui quiá'- ì dsea` ì casití' capí'."

Mi~ cangó- Tito fí Corinto

16 Jo cuóø-ø gui'máang' Fidiéé` uii~ e cajméer` e Tito ca'f` dsír' eáang' uí'~ quií-na' lí^ laco' jíí'~ e í dsì jnea~ cajo.

17 Jo ca'íb- dsír' e nijmér- lajíí'~ e cafíí-ire, jogui co' eáam' guing~ dsír' 'nú', joba' 'ñia'bre ca'f` dsír' e nidsér- e nidsi'éer~ 'nú' fí na.

18 Jo colíing~ cóo'~ Tito, nisín^ n fí na jaang` dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- ì eáang' guiá- fé' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- uii~ quiá'- uí'~ cóo'~ jalé' e guiá- e nicajméer` lajee` e ngír' guiar' júu^ quiá'- jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-.

19 Jogui cajo jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáam-bing' caguíng' ì dsea` do e laco' ningír- cóo'~ jnea^ jogui e laco' nijmicóo'r~ jnea^ e nidsicá^naa' jalé' e caseáng' do. Jo jalé' e jo jmoo-naa' e laco' jmí'goo-naa' Fí'naa' Fidiéé` jogui e laco' niní dsea` jial tíí e iáang` dsí'naa' e jmicóo'~naa' dsea` rú'naa'.

20 Jo ii~naa' e ja` nífé' dsea` ga` uii~ quiá'- jial néé` ní'naa' jalé' e cuu- e seáang'~naa' la.

21 Joba' jmí'úung-naa' e jmoo-naa' jmang'^ e guiá-, jo o' jíí'~ fí quini` Fí'naa' Fidiéé` jmoo-naa' lajo, co' lajob jmoo-naa' cajo fí quini` jaléng' dsea` jmígüí.

22 Jo colíing~ cóo'~ ì dsea` gáng- na, nisín- n fí na jaang`gui dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- ì eáang' nicajmili~ e guiá' dsír' e jmicóo'r~ jaléng' dsea` rúíñ'. Jo dsu' lana eáang`gui nijmilir~ e lííñ' lajo uí'~ e nita~ dsír' cóo'~ 'nú'.

23 J_og_ui cuaiñ~ quiá'- Tito f_h-i 'nú' e líiñ' jaang` dsea` rú'naa' i ngí' jmoo` ta~ colíng~ cóo'~ jnea` e laco' nijmicóo'~naa' 'nú'. J_og_ui f_h-i 'nú' cuaiñ~ quiá'- i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i gáng-gui do e líiñ' dsea` i casíng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí' la j<sub>o</sub>g<sub>u</sub>i e eáam' jmiféiñ' Dsea` Jmáang-.

24 J_oba' f_h-i 'nú' e jmi'neáang`na' i dsea` gaang` i s<sub>u</sub>ng`naa' la, j_o laj_oba' nilita~ dsíir' e sea` ui-íng~ e jnea` eáang' iáang` dsi'naa' uí'~ quí'na'. J<sub>o</sub> laj<sub>o</sub>ba' niliñí' cajo jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- caguaiang-gui e dseáng'- lajang` júu` e 'neáang` 'nú' i dsea` gaang` na.

9

Jial caseáng' jalé' e 'né- dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-

1 J_o lana, dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, lín-n e j<sub>o</sub> ngí' lí' fa' 'né- e nisíng`guí' jì' quí'na' cuaiñ~ quiá'- jalé' e 'né- seáng' e quiá'- nilicóo'~ i dsea` rú'naa' caguaiang- do i neáang' fí' Jerusalén,

2 c_o' niñi'baa guiú` e eáam' iáang` óo'na' e nijmée`na' laj<sub>o</sub>. J<sub>o</sub>ba' contøng- e iáang` dsii- f_h-i jaléng` dsea` seeng` fí' lí' se' Macedonia e jí'~ ie~ caji'ba' e iáang` óo' 'nú', dsea` seeng`na' fí' na fí' lí' se' Acaya, e nijmicóo'~na' jaléng` dsea` rúng`na' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-. J<sub>o</sub> uí'~ e laj<sub>o</sub>b iáang` óo'na' e jmoo'na', j_oba' laj_ob iing~ nijmé- cajo jaléng` i dsea` seeng` e fí' lí' se' Macedonia do.

3 J_o dsu' lanagui lab nisín`n fí' na lajì' gaang` i dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- la, j_o laj_oba' niliñí' e dseáng'- já' laj_u' júu` e nicafá'-a uí'~ quí'na'

cuaiñ~ quiá~ jalé~ e seáang~na' do. Co' jnea~ iin~n e néeb' guiá~ quí~na' lí~ laco' nicafá~a lami~ jéeng'gui.

⁴ Jo lajob 'né~ jmée~na', co' jial fíng song can-golíng~ cóo~ jnea~ fí' na tú~ 'ní' míng~ dsea` i seeng` fí' Macedonia, jo ninír` e ja` mí' néé' guiá~ quí~na'. Jo song lajob lí' quí~na', joba' fi'ib" nicá~ jnea~ jóng uí!~ e eáang` nicajmita~ dsí'naa' cóo~ 'nú'. Jo fá~a e júu^ na e laco' ja` nifá~a e 'núb" dsea` ni'íng~na' e fi'í' do.

⁵ Jo uíng~ e lajob, joba' nica'í' dsii~ e dseáng~ guím` e jang~ nimá~i i dsea` rú'naa' dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~ la e jang~ nidsi'eer~ 'nú' la'uii~, jo lajoba' cuøøng` e nijmicóo'r~ 'nú' e niseáng' lajíi~ e nicacuø^na' júu^ quí~na' lami~ jéeng` e niseáang~na'. Jo lajoba' niné~ guiá~ lajalé' e nicaseáang~na' do e íáang` óo'na', jo o' e 'mang' óo'na'.

⁶ Joba' fíi~i 'nú', dsea` rú'naa', e téé' óo'na' e júu^ la: "Í dsea` i ja` 'leáang~ mijú' jní', joba' ja` 'leáang~ nisitíiñ' mi~ niró'. Jogui i dsea` i jní' jmiguiú' mijú', joba' jmiguiú' nisitíiñ' mi~ niró'."

⁷ Joba' lajaang` lajaam` dsea` 'né~ cuør~ lajíi~ e nica'í' dsíir' e nicuør~, jo ja` 'né~ cuør~ e jo e lijiuung~ dsíir' osi e laguidseaang~ é, dsuco' eáam` 'neáang` Fidiéé~ jaléng' i dsea` i cuø' e íáang` dsíi'.

⁸ Jo quíib~ Fidiéé~ jmíi~ jmér~ e nidsijéé' guiá~ quí~na' e laco' nilisea` jmiguiú'gui jalé' e 'né~na'. Jo lajoba' nilisea` quí~na' lalíng` jalé' e jo, jogui cajo niseáam~bi e laco' cuøøng` nijmicóo'na' jaléng' dsea` rúng'na' i 'né~ quiá~ lajo.

⁹ Dsuco' lalab fé' fí' ni~ jì' quiá~ Fidiéé~: Jo e íáang` dsíi'bre nicacuø'r' jaléng' dsea` tííng~,

jogui jaléⁿ e guiá⁻ e cajméer[,] dseáng^{'-} ja ^{tóo} jmi^h
fa['] e ni'íng⁻.

10 Jo Fidiéeb[~] dsea ^{cuør'} jaléⁿ e mijú[`] e jni['] dsea[,]
jo íbi cajo i cuø['] e laco['] sea ^{jaléⁿ} e gø['] dsea[.]
Jo íb ^{dsea ^{nicuø^{'-}}} 'nú['] lajaléⁿ e 'né⁻ quíi⁻na['] e
laco['] nijngá[^]na['], jogui dsea ^{íb ^{cajo}} dsea ^{nijmér⁻}
e nidsicuáng^{gui jaléⁿ} e ro[']na['] e laco['] cuøøng['] e
jmico^o^{'~}na['] e iáang ^{óo[']na[']} jaléng['] dsea ^{rúng[']na[']}.

11 Jo lajoba['] nilisea ^{quíi⁻na[']} langíng⁻ íng[~] jaléⁿ
e 'né⁻na['] e laco['] cuøøng['] e eáang^{gui nijmico^o^{'~}na[']}
dsea ^{rúng[']na[']} e iáang ^{óo[']na[']}. Jo mi[~] nijáa[~]naa[']
jaléng['] dsea ^{rú[']naa[']} dsea ^{quíá^{'-}} Dsea ^{Jmáang⁻}
jaléⁿ e cuu⁻ e nicaseáang^{'~}na['] do, joba['] eáang[']
nicuø^{'r} gui'máang^{'~} Fidié[~].

12 Dsæco['] lajii[~] e nidsicá[^]naa['] do e nicuøø[^]naa['] i
dsea ^{rú[']naa[']} do o['] jii[~] lico['] nijmico^o^{'~}naa^{'r} cõo^{'~}
jaléⁿ e 'né⁻, co['] lajob cajo, la'eáang['] cõo^{'~} jaléⁿ
e nicuøø^{'~}naa^{'r} do, nijmé⁻ e eáang[']gui nicuø^{'r}
gui'máang^{'~} Fidié[~].

13 Jo jaléng['] i dsea ⁱ ni'íng['] lajii[~] e nicaseáang^{'~}na[']
do, eáang['] nijmiféiñ['] Fidié[~], co['] nililí^{'r} e dseáng^{'-}
jmoo ^{'nú[']} núu^{'~}na['] e júu[^] quíá^{'-} Dsea ^{Jmáang⁻}
e nijá^{'-} calíng⁻na['] do. Jogui lajobi i dsea ^{do}
cajo nijmi^{'gó[']bre} Fidié[~] uii[~] jaléⁿ e iáang ^{óo[']na[']}
e nicajmee[~]na['] guié[^] jee[~] ír['] jogui jee[~] jaléng['] i
caguaang⁻gui cajo.

14 Jogui i dsea ^{do} nimi^{'-}biguir Fidié[~] uii[~] quíi⁻na[']
car ^{ngocáng[']} dsíir['] uii[~] jaléⁿ e eáang['] guiá⁻ e
nicajmée[~] Fidié[~] cõo^{'~} 'nú['].

15 Jo gui'máang^{'~} Fidié[~] uii[~] quíá^{'-} e nicacuø^{'r}
jneaa[~]aa['] e ja ^{cøøng[']} cõo^{'~}! Jo dseáng^{'-} ja ^{ne[~]naa[']}
e ^{cõo^{'~}} júu[^] nifé[']naa['] cuaiñ[~] quíá^{'-} e jo!

10

*Mi~ cajmá'óng' 'ñia' Paa~ quiá'- jaléng' dsea` i`
'náng' ír'*

¹ Jnea~ Paa~, jo lana má'í' i' 'nú' jmi'ee' la'eáang' cóo'~ Dsea` Jmáang~, i' dsea` i' ja` jmiféng' 'ñia' jogui` i' eáang' guiúng~. Jo seem` dsea` i' fé' e mi~ táang' jnea~ jee~ 'nú', lín'n jaang` dsea` i' ja` e júung^, jogui` mi~ táan'n lí huji~, lín'n jaang` dsea` i' teáb' dsí' fé' júu` ii'.

² Joba' má'í' i' 'nú' jmi'ee' e mi~ niguiéé'e e ni'ee'e 'nú' fí' na, ja` jmée^na' jíi'~ cóo' e ja` dseeng` e laco' ja` nijmee~ e ii' júu^ quié~ e cóo'~ jaléng' 'nú' lí^ laco' í' dsii~ e nijmee~ e cóo'~ i' lüing~ 'nú' i' 'náng' jnea'^ e jmoo~naa' jalé' e jmoo~naa' lí^ laco' lí' dsí'naa' yee~naa'.

³ Jo e já' e lí'naa' dsea` jmigüí, jo dsu' ja` jmáang'~naa' ta~ jalé' e tíing` ngáng' dsea` jmigüí e laco' nilí'^naa' jaléng' i' 'ní' ní' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~.

⁴ Co' jnea'^ ja` jmáang'~naa' ta~ jalé' e qui'~ tíing` dsea` jmigüí jmáin' ta~ mi~ 'ní' níng~ rúin'. Co' jnea'^ jmáang'~naa' ta~ bí' 'gøng' quiá'- Fidiéé~, có' e joba' qui'~ jmi~ ni'íing~ jalé' e jníng' quiá'- júu^ quiá'- dsea` do, jogui` cóo'~ e bí' 'gøng' doba' ni'íing~naa' jalé' e 'náng' júu^ quiá'- Fidiéé~,

⁵ jogui` cóo'~ e joba' ni'íing~naa' cajo jalé' júu^ róa~ e ja` cuø' fí' e nilíñí' dsea` júu^ quiá'- dsea` do. Jogui` jalé' e í' dsí' dsea` jmigüí, fí' jaguó' Dsea` Jmáang~ guía'naa' e jo e laco' nijmé~ núu'~ jalé' ta~ quiu' dsea` do.

⁶ Jo mi~ nijmoo` 'nú' núu'~na' laco' si'í' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~, jo song lajee' jo seem` bí' i' lüing~ 'nú'

ĩ ja` jmoo` lajo, joba' dseáng' - néeb' guiá - quí - naa' e nicuø' - naa' iihuí' jaléng' ĩ dsea` í.

7 Jo 'nú', mi` ee` go jøø - na', lico' jøø - na' jii' - laco' jnéeng - , dsu' ja` ca` - na' cuente jial dseáng' ^ líí'. Jo song ĩ líng' - 'nú' ta` óo` - na' e líng' - na' dsea` quía' - Dsea` Jmáang - , joba' 'né - ñi` - ba' e dsea` quía' - Dsea` Jmáam - líng' jnea' ^ cajo.

8 Jo nañi' fa' cangii` - bijiu e fé' - naa' guiá - uii' quía' - e ta` e oo` - naa' jee` - 'nú', jo dsu' ja` jmoo` o` í' lín - n uii' - e nicajmée` e lajo. Dsaco' Dsea` Jmáam - bing' ĩ nicacuø' jnea' ^ e ta` e oo` - naa' la e laco' nijmó` - naa' e 'nú' teá` - gui nisíng' - na' cóo' - júu` quía' - r - , jo o' laco' e niqing' ^ tu' tucang' - na' fi' lí - niteáang - na'.

9 Jo ja` iin` - n e í' óo` - na' e lico' føn' - n 'nú' cóo' - jalé' e jmo' o' fi' ni` - ji` quie` - e.

10 Jo seem` ĩ fé' e eáam' ii` jogui huí' jalé' júu` e tóo' fi' ni` - ji` quie` - e, jo dsu' mi` táan` - n jee` - 'nú' fi' na, ja` ee` tíi' jii' - capi' ^ , jogui ja` 'ga' lí jmi' - gó` dsea` jnea` mi` fá' - a.

11 Dsu' jaléng' ĩ dsea` ĩ fé' lajo 'né - e ñi` - bre e lí' ^ laco' la líng' jnea' ^ cóo' - jalé' e fé' - naa' fi' ni` - ji` lajee` see` - naa' huí' - , dseáng' - lajob líí' - naa' cajo cóo' - jalé' e jmoo` - naa' mi` niguiée' - naa' jee` - 'nú' fi' na.

12 Jo e jáb' - e ja` teá` - dsi` - naa' e nicøøng` yee` - naa' conrøø` cóo' - jaléng' ĩ dsea` ĩ jmoo` ta` jmicøøng' - yaang` . Co' íib` jmáng' - yaang` jaléng' ĩ dsea` ĩ jmoo` ta` lajo mi` guiéeng' í' la' o' yaaiñ` jogui mi` cøøng` rúiiñ' conrøø` quía' - jial líiiñ' lajaang` lajaaiñ` .

13 Jo dsu' jnea' ^ ja` nijmi` - jløng' ^ yee` - naa' líí` - gui jii' - laco' si' í' cóo' - e ta` e oo` - naa' . Dsaco' Fidiée` - bing'

ἰ quiá' ta~ quí-naa' jie~ jíí' lí~ catí-naa' e ni-jmó-naa' ta~, jò jee~ jò quíng'~ 'nú', dsea` seeng`na' fí' na fí' Corinto.

14 Jò uíí' e lajòb líí', jòba' jnea'^ ja' cajmé-naa' ta~ lí~ ja' catí-naa' ie~ lamí~ calisé-naa' jee~ 'nú' lamí~ jéeng`gui. Cò' jneab~ dsea` la'uii~ ἰ cangoca~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang- jee~ 'nú'.

15 Jò jnea'^ ja' jmiráang^ yee~naa' cóo~ jalé' ta~ e nicajmée` dsea` jiéng' e jmoo-naa' ta~ lí~ ja' catí-naa'. Cò' jnea'^ lí'^ lí' sijeeng-naa' e eáang`gui nijmó-naa' ta~ jee~ 'nú' e lí'^ laco' ngóo' teá'gui síng'-na' cóo~ júu^ quiá'- Dsea` Jmáang-. Jò dsu' nijmó-naa' lajò jee~ 'nú' jie~ jíí' lí~ catí-baa'.

16 Jogui jnea'^ sijeem`baa' cajo e niguiá'guí' júu^ quiá'- jial laang` dsea` jee~ dsee- quiá'r- e fí' lí~ huíí-gui eáang` laco' neáang` 'nú', jò dsu' ja' ii-naa' nijmó-naa' lajò fí' lí~ ja' catí-naa'. Dsuo' jnea'^ ja' ii-naa' fa' nijmiráang- yee~naa' cóo~ jalé' ta~ e nicajmée` dsea` jiéng'.

17 Jogui song seeng` dsea` ἰ iing~ jmiféng' 'ñia', jòba' guiá-gui e güijmifém'bre Fí-naa' Fidiée'.

18 Dsuo' ἰ dsea` ἰ fé' Fidiée' guiá- uii~ quiá'-, ἰ dsea` í'bing' ἰ catíng- nili'goo', jò o' ἰ dsea` ἰ lico' fé' guiá- uii~ quiá'r- 'ñia'r'.

11

'Né~ ñiing~ dsú' dsea` cóo~ jaléng' dsea` ἰ jmigóo'

1 jò lana ne~duu' su nité' 'nú' e féng' áa'na' song líí' júu^ íí' jalé' e nifá'-a la! Jò dseáng'- jmee-ba' té'na' cóo~ jnea~ jialco' jíí' e cuóøng'.

2 Jò jnea~ íí-baa' 'goo' quí-na' e jie' mí~ jmee-na' jalé' e ga'. Cò' 'nú' líng-na' lafa' jaang` simí'

ἰ ja` ee` si'ling'^, jōba' nicacuøø- jnea~ 'nú' júu^
 quié-e e nijéen-n 'nú' e lafa' nicúung'-na' guóona'
 dseáng'- cóo~ jaam` dseañu', jō ἰ dseañu' í, íb`
 Dsea` Jmáang-.

3 Jō dsu' jnea~ 'gó'baa e niligøøng` 'nú' cóo~
 jalé' e í óóna', jō jalé' e jō nijmé- e ni'náng-na'
 e jmiféng'-na' Dsea` Jmáang- e guiá- óóna'
 jogui e ngocáng` óóna' lí^ laco' calí- ἰ mi' do
 cajmigøøng-ne' Eva ie~ malii do.

4 Co' 'nú' jmoo'ba' té'na' e iáang` óóna' cóo~ lí^
 doñí` ii` dsea` ἰ guiéé' fé' júu^ quiá'- ἰ jiéng'gui laco'
 Jesús lí^ laco' e júu^ e nicaguiá^ jnea'^ jee~ 'nú';
 jogui e guiá- óó'ba' íing'-na' jmiguí e jíé' lí^ laco'
 e Jmiguí quiá'- Fidiéé` e nica'íing'-na' do; jogui
 íing'-na' cajo júu^ e jíé'gui quiá'- jial laang` dsea`
 jee~ jalé' dsee- quiá'r- lí^ laco'gui e nica'íing'-na'
 do.

5 Jō dsu' jnea~ ja` í dsii- fa' e uóng- guí laco' ἰ dsea`
 ἰ jing'- e líiñ' dsea` cóøng'- ἰ síng` Dsea` Jmáang-
 cuaiñ~ quiá'r- cóo~ ἰ güitáang- 'nú' do.

6 Jō nañí' fa' jnea~ ja` tñn`n fá'-a júu^ jlo'^ mi`
 guiaa- júu^ quiá'- Fidiéé~, jō dsu' ja` lín`n lajō cóo~
 jalé' e tñn- ngán`n. Jō 'núb' dsea` nicañíi'-na' e
 lajōb lí'naa' cóo~ jalé' e nicajmé-naa' jee~ 'nú'.

7 Jō ja` í áa'na' e cajmé-e e ga` dsu' uíi~ e ja`
 cacáa` jíi~ calí' ie~ lamí~ caguiá'a jee~ 'nú' e júu^
 quiá'- jial laang` dsea` jee~ jalé' dsee- quiá'r-, co'
 ie~ jō, jnea~ cajgiaang` 'ñía'a' fí' quini'na' e laco'
 'nú' casáng'-na' yú'^gui.

8 Co' jnea~ nica'íin'-n cuu- e nicacuøø dsea` quiá'-
 Dsea` Jmáang- ἰ seeng` fí' lí' jíé' e laco' sea' e
 jmáan'-n ta~ lajee` e jmoo` ta~ fí' quini'na'.

9 Jō lajee` e cataan`n jee~ 'nú' líim~ ee` cali'né-e,

jo dsu' jii~ jaang` 'nú' líng~ ee` camí~i, co' mi~ cagüilíng~ jaléng` dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang~ i seeng` fí lí se' Macedonia, íbing' i cacuø' jnea~ jalé' e 'né'-e. Dsüco' jnea~ cajmé~e úung` e ja` ee` camí~i 'nú' e 'né'-e, jogui dseáng'- lajob nijmee~ guí cajo e jii~ coø` ja` ee` nimí~i 'nú'.

10 Jo uíi~ e dseáng'- eáam` nita~ dsii~ e cuí'baa jalé' júu^ quiá'- Dsea` Jmáang~, joba' jii~ jaang` dsea` i seeng` fí latøøng~ lí se' Acaya cuøøng` lí jniñ~ quié~e e eáang` iáang` dsíi' dsu' uíi~ e ja` mí camí~i 'nú' jalé' e 'né'-e.

11 Jo ¿jiali' fá'-a lala líng~ 'nú'? ¿Su e í áa'na' e ja` 'neáan` 'nú'? ¡Ü~, dseáng'- o' lajo! ¡Co' ñib Fidié~ e eáam` 'neáang` jnea~ 'nú'!

12 Jo dseáng'- mí 'noo'bi nijmee~e jii~ laco' jmóo`o jee~ 'nú', jo lajoba' ja` nicuøø^ø fí jaléng` i dsea` i ngí 'nó' uíing~ jial e nijmi'íáang` dsíir' jii~ laco' e iáang` dsí jnea'^.

13 Co' jaléng` i dsea` í lico' ngír' jmóor` ta~ jmigøøng` dseab~, dsüco' ngír' fé'r` e líiñ` dsea` i casíng` Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá'-, jo dsu' o' já'- e líiñ` lajo.

14 Jo dsu' ja` dsigá` dsí'naa' e jmóor` lajo, dsüco' 'ña' fii~ i 'líng'^ i sii` Satanás cajo, jmáng' 'ña' r' e líiñ` lafa' jaang` ángel i jing' i casíng` Fidié~.

15 Jo ja` 'né' fa' e nidsi'gá` dsí'naa' cajo, co' lajob líng` jaléng` i dsea` i jmoo` ta~ quiá'- fii~ i 'líng'^; co' jaléng` i dsea` í jmáng' yaaiñ~ e líiñ` dsea` guiúng~. Jo dsu' niguiéeb' jmi~ mí ni'íñ' iihuí' lí'^ laco'gui catíng~ coø~ jalé' e jmóor` do.

Jalé' iihuí' e cangongíng~ Paa~

16 Jo fíi-túu 'nú' calé' catú- e jii~ jaang` 'nú' ni'f` áá'na' e jnea~ ja` røø` lí'í; jo dsu' song lajobi í` áá'na' e lín'n, joba' cuøø'~na' jnea~ fí' e niføn'^n 'nú' laco'gui fé' jaang` dsea` i líng' lajo, jo lajoba' cuøøng` e nijmee~ jnea~ e ráan~n capí'.

17 Jo dsu' e jmiráang`jiu`ñiá'a la jmóo`o lajo e lafa' ja` røø` lí'í`baa jo dsu' o' laco' ta~ quiu' Fíi'naa' Dsea` Jmáang~ e nijmee~e.

18 Dsuco' fíim' dsea` seeiñ` e jmiráang~ yaaiñ` cóo'~ jalé' e tiiñ` ngáiñ' fí' jmigüí' la, joba' lajob nijmiráang` ñiá' jnea~ cajo.

19 Jo e jáb'- e eáang' jmíi' 'nú', jo dsu' jmoo`ba' té'na' e iáang` óo'na' cóo'~ jaléng' i dsea` i ja` røø` lí'í,

20 jogui jmoo`ba' té'na' cajo cóo'~ jaléng' i dsea` i quiu' 'nú' ta~ e nijmee`na' ta~ fí' quinir~, osi e jmi'í'r- jalé' e sea' quií'na', osi e jmigøøiñ` 'nú', osi e ja` jíi'r- 'nú', osi e jmáiñ` 'nú' ga` é.

21 Jo dsu' i' lím~baa e nifíi' 'nú' e jnea'^ ja` caliseá' bí' quií'naa' fa' cajmó^naa' lajo cóo'~ 'nú'.

Jo song i dsea` i caguaang~gui do teáb` dsír' e jmiráang~ yaaiñ~, joba' teáb` dsi' jnea~ e nijmee~e lajo cajo, nañi' fa' fá'-a la fé' jaang` dsea` i ja` røø` lí'í.

22 Co' jmiráang~ yaang~ i dsea` í' dsu' uíi'~ e líiñ` dsea` hebreo, jo dsu' lajob líng' jnea~ cajo; jogui jmiráang~ yaaiñ` dsu' uíi'~ e líiñ` dsea` Israel, jo dsu' lajob líng' jnea~ cajo; jogui jmiráang~ yaaiñ` dsu' uíi'~ e líiñ` siju` 'líi' yá'u~ Abraham, jo dsu' lajob líng' jnea~ cajo.

23 Jogui i dsea` í' jmiráang~ yaaiñ~ e jmóor` ta~ e nicangíiñ` quiá'- Dsea` Jmáang~, jo dsu' jnea~gui eáang'gui jmóo`o e ta~ e nicangín`n quiá'- Dsea`

Jmáang̃ laco'guĩ ì dsea` î; jò dsu' fá'~a lana lafa' fé' jaang̃ dsea` ì ja` røø` lí'ˆ. Dsaco' jnea~ eáang'guĩ nicajmé~e e ta~ jò laco'guĩ ì dsea` î, joguĩ jmigui'guĩ ya' nicajníng' dsea` jnea~ fí' dsí' 'nuñí' laco'guĩ ì dsea` î, joguĩ eáang'guĩ nicabøøng̃ dsea` jnea~ laco'guĩ ì dsea` î, joguĩ cajo jmigui'guĩ ya' jiu~ ja` mí' cajún~n.

24 Jò lajee` 'niá' née'~ cabøøng̃ dsea` judío jnea~ guigui' dsí' ñá~ ya' cóo'~ 'nií'.

25 Joguĩ 'ní' ya' cabøøñ~ jnea~ cóo'~ sií~, joguĩ coo' ya' casi'ló'r' jnea~ cuu~. Joguĩ 'ní' ya' cango'ang' móo' fí' lí' iuun~, joguĩ coo' ya' cangongñ~n e cajáa`a fí' ní' jmiñí'ˆ lajee` coo' jmií' joguĩ coo' uøø'.

26 Joguĩ eáam' nicajmé~e ta~ ngí, joguĩ eáam' nicalidseáang'~ seen~ mi~ cuóo'~o jalé' gua` joguĩ mi~ jín'n jaléng'` ñi joguĩ mi~ seen~ jee~ jaléng' dsea` góo' cóo'~guĩ mi~ seen~ jee~ jaléng' dsea` ì ja` líng' lajò. Joguĩ lajòbi nicalidseáang'~ seen~ fí' lacaang' góo' dsea` cóo'~guĩ lacaang' jee~ mó' joguĩ lacaang' fí' ní' jmiñí'ˆ. Joguĩ nicalidseáam'~bi seen~ cajo fí' jee~ jaléng' dsea` ì jmicaang' e líiñ' dsea` quíá'~ Dsea` Jmáang̃.

27 Jò eáang' nicajmé~e ta~ ii, joguĩ huñng' nicangojée' quíe~e, joguĩ jmigui'ab' ya' ja` mí' caliseá' fí' quíe~e fa' e güññ~ laco' sí'í', joguĩ nicamó~baa oo~ cóo'~ jalé' e gøø' joguĩ cóo'~ jalé' jmií' e gú'u, joguĩ jmigui'ab' ya' nicajáa`a e ja` mí' cagøø' ii, joguĩ nicangongñm~baa iihu' mí' tí' jii' güí'~, joguĩ nicangongñm~baa iihu' cajo uí'~ e ja` sea` sí'í'.

28 Jò o' cóo'~ jii'~ e na eáang' huñng' nicangojée'

quíe e, cō' eáang' huúng' dsijée' quié e lacō' jmī^h
uuī e guinḡ dsiī jial seeng' lajaléng' dsea' quiá'⁻
Dsea' Jmáang⁻.

29 Jō song i línḡ dsea' quiá'⁻ Dsea' Jmáang⁻ ja'
quí'r̄ jmī^h cō' e tā e nicanḡiñ' quiá'⁻ Fidiée',
joba' lafa' lajōb líng' jneā cajo. Jōgui song i línḡ⁻
i dsea' la'f̄ cajméer' e catōng' jaang'gui dsea' rúin̄'⁻
fí nī dsee⁻, joba' eáam' niliguín⁻n.

30 Jō song seab' uinḡ e nijmiráang⁻ 'ñiá'a, joba'
lajōb nijmeē e cō' jalé' e cuø' lī e ja' quí' i jmī^h
jmó'o.

31 Jō Fidiée', i línḡ Tiquiá' Fí'naa' Dsea'
Jmáang⁻, íbing' i catíng⁻ nijmiféng'naa' car'
ngonḡi jmī^h, jōgui dsea' íb' dsea' niñi' røø' cajo e
jmang' júu' já'ba' nicafá'a.

32 Jō iē mī cataan̄n fí Damasco, i dseatā i
quiú' tā fí jō i jmoo' tā quiá'⁻ dseatā dsea' féng'
i sii' Aretas do, casíñ' 'léé' quiá'r̄ fí tiī jni' e lí'
si' iá' cuū e si' lacúng' e fī do e lacō' ja' nicuør'⁻
fí e nijúu' u, cō' lamí iñ̄ e nisáiñ' jneā jō nitøør'
jneā fí dsí' 'nuñí'.

33 Jō dsu' caliséme' dsea' i cajgiáang⁻ jneā fí dse'
e iá' cuū quiá'⁻ e fī do e iuun⁻ fí cō' dsí' 'matá',
jō lajōba' calí' e caláan̄n fí jaguó' i dseatā do.

12

Jalé' e cangá' Paa'

1 Jō nañi' fa' jiī' cō' ja' ee' lí' i dsu' uí' e
jmiráang⁻ 'ñiá'a, jō dsu' lanagui 'né'ba' e nifī' i
'nú' jalé' e nicamó'o lafa' mī quī' jōgui jalé' e
nica'ín⁻n e ja' mí cajmijnéeng' Fidiée' jéeng'gui.

2 Co' jnea~ cuim'baa jaang` dseañu' i ling' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang-, jogui lana ningóo' guiquiá' jii' mi~ cajéeng` Fidiée' ír` cateá' fi' li' catí' 'ní' yú'^ jmigüí'. Jo dsu' ja` ñii- si cangó- i dsea` do cóo'~ ngúu' táaiñ` osi lajii'~ jmiuguí' quiá'-bre é, co' dseáng'- lajii'~ Fidiée'bing' i ñi' jalé' e jo.

3-4 Jo dsu' ñib' jnea~ e i dseañu' do cangór- fi' ñiff-, jo fi' jo canúur- júu^ e dseáng'- jii'~ ja` ñi' dsea` jial nifér' uí'~ e jlo'^ eáang', jogui e jii'~ jaang` dsea` jmiuguí' sea' fi' quiá'r- fa' e nifér' lajo; jo lifa' doba' ja` ñii- su cangó- i dsea` do cóo'~ ngúu' táaiñ` osi jii'~ cóo'~ jmiuguí' quiá'-bre é, co' dseáng'- lajii'~ 'ñiab' Fidiée' ñir' e jo.

5 Jo jnea~ cuóom` lí jmiráang^ 'ñiá'a uii~ quiá'- jaang` i dsea` la'í, jo dsu' o' nijmiráang^ 'ñiá'a uii~ quié- e 'ñiá'a, lifa' nijmiráam^ 'ñiá'a jii'~ quiá'- e ja` quíi'~ i jmi~ jmee-.

6 Jo nañi' fa' iim~baa e nijmiráang^ 'ñiá'a, jo dsu' song jmóo'o lajo, ofa' e lín'n jaang` dsea` i ja` røø` lí'^, dsuco' júu^ já'- lí' jalé' e fá'-a na. Jo dsu' ja` iin~n e ni'í- dsii' dsea` e niing-guú jii'~ laco' e jnéen- n osi laco' jii'~ e jmóo'o osi jii'~ laco' e fá'-a é.

7 Jo dsu' e laco' ja` ni'í- dsii- e niing-guú laco' jii'~ e lín'n lana dsu' uí'~ e ca'iin~n quiá'- Fidiée' jalé' e jlo'^ e ja` mí' cajmijnéeiñ` jéeng'gui, joba' cangín'n coo' iihuí' e lí' lafa' coo' tóo' e ca'ién- n, jo e jo lí' lafa' coo' e jmáng' ta~ fii' i 'ling'^ i sii' Satanás e jmáañ' jnea` ga'.

8 Jo 'ní' née'~ nicamí'~ i Fí'naa' Dsea` Jmáang- e nijér- e iihuí' do quié- e,

9 jo dsu' ír` nicasí'r- jnea` lala: "Lajii'~ e guiún- n cóo'~ 'nə'ba' e 'né- quií'-, co' la'eáang' cóo'~ jaléng'

ἰ dsea` ἰ ja` quíi~ jmíi~ yaang~ cóo~ jalé` e jmóo` eáang`gui jnéeng~ jial tíi` 'gøn`n." Jo uíi~ e lajob líi, joba' jmi'iaam` dsii~ cóo~ jalé` e ja` quíi~i jmíi~ jmee~e 'ñiá'a, có' la'eáang` cóo~ e joba' jmili` Dsea` Jmáang~ jial tíi` 'gøiñ'.

10 Jogui jmi'iaam` dsii~ cajo uíi~ quiá~ jalé` e ja` quíi~i jmíi~ jmee~e 'ñiá'a do, jogui lajob lín`n cajo mi~ jmineang`^ dsea` jnea~, jogui mi~ ja` 'ga' lí` sea` jalé` e 'né`-e, jogui mi~ jmáng`^ dsea` jnea~ ga, jogui mi~ dsijéé` huíng` quié`-e; jo dsu' lí'iaang` dsii~ mi~ dsingín`-n jalé` e na dsu' uíi~ e lín`n dsea` quiá~ Dsea` Jmáang~, dsuco' mi~ lí`^i e eáang`gui ja` quíi~ jmíi~ jmee~ 'ñiá'a, joba' eáang`gui quíi~i jmíi~ e jmóo`o.

*Eáang` guíng~ dsíi` Paa~ jaléng` dsea` ἰ seeng` fí`
Corinto*

11 Jo jnea~ lafa' jaang` dsea` ἰ ja` røø` lí`^ lín`n uíi~ cóo~ jalé` e nicafá~-a na uii~ quié`-e; jo dsu' 'núb`^ dsea` nicacuøø`^na' jnea~ 'goo` e nicafá~-a lana. Có' 'nú` dsea` catíng`-na' e nifo`^na' guiú~ uii~ quié`-e. Jo nañí` fa' ja` 'ga' lí` niim`-bi jnea~, dsu' ja` uóng`-guíi laco' ἰ dsea` caguaang`-gui ἰ güitáang`- 'nú` cóo~ do ἰ ngí` fé` e líiñ` dsea` cóøng`^ ἰ casíng` Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá`r~.

12 Jo 'núb`^ dsea` tíi` ní`na' e lajee` e nicataan`n jee~ 'nú`, dseáng`^ lajang`^ júu` lím`baa jaang` dsea` ἰ casíng` Dsea` Jmáang~ cuaiñ~ quiá`r~, có' nicajmé`-baa té`^e cóo~ jalé` iihuí` e dsingín`-n. Jogui cuø` lí` cajo e lím`baa jaang` dsea` la'í` uii~ cóo~ jalé` e lí` e quíi~i jmíi~ e dsigá` dsíi` dsea` e nicajmé`-e la'eáang` cóo~ bí` 'gøng`^ quiá~ Fidiéé`.

13 Jo dsu' ofa' cajmi'uóng-guá' 'nú' uí' e ja` ee` camí' i 'nú' fa' e nijmicó'o' na' jnea` lí' laco'gui nicajmé` e cóo' jaléng' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang` i seeng` fí' lí' jíe'. Joba' féng' óo'na' uii` quié` e fíng song uí' e joba' cajmiquíng' óo'na'.

14 Jogui lanagui ninéeb' guiá` quié` e e ni'éé` túu 'nú' e catí' 'ní' ya', jo dsu' o'gui lana nimí' i 'nú' jalé' e 'né`-e. Dsaco' ja` 'nó' jnea` jalé' e sea` quií` 'nú', dsaco' jíi' 'nú'bing' i 'nán'n. Co' 'náb' dsea` líng'na' lafa' jóo'o, cofa' jaléng' tiquiá'^ dsea` 'né` to' fím'bre jiuung` quiá'r-, jo o' i jiuung` quiá'r` do 'né` to' fíng' tiquiá'r`.

15 Jo jnea` e guiá` dsí'baa nijmeáan`n ta` jalé' e sea` quié` e, jo jí'gui cartí' 'ñiá'a nijmeáan`n 'ñiá'a lajo e laco' ni'uíng` guiá` quií`na'; jo dsu' laco' ngóo' e eáang'gui lí'neáan`n 'nú', 'nú' lí' riquí' jmoo'na' cóo' jnea`, co' jí'gui 'neáang'na' jnea` laco'o` ya'.

16 Jo e jáb'- e lajee` e cataang` jnea` cóo' 'nú' fí' na, jíi' cóo' ja` ee` camí' i 'nú' e 'né`-e, jo dsu' seem` i líng` 'nú' i fé' e lico' cajmé` e e caligóm'ba' e jíi' ja` calilí'na' lajo.

17 Jo dseáng'- ja` mí' cajmigóøng` jnea` 'nú' cóo' i dsea` i nicasín`n i nicango'ee` 'nú' fí' na.

18 Jo camí' i Tito jmi'ee` e nidsi'éer` 'nú' fí' na, jo colíng` cóo' ír` casín`n i jaang'gui dsea` rú'naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang`. Jo i Tito do dseáng'- ja` cajmigóøm'bre 'nú' mí' caguiér` fí' na; jo dseáng'- e jáb'- cajo e lají' huóo`baa' røø` nica'ee`naa', co' conrøøb` í' dsí'naa'.

19 Jo jangám` ni'í' áa'na' cóo' jalé' e júu` la e jmi'óng' yee`naa' fí' quini'na', jo dsu' dseáng'- o' lajo, co' jnea` lí' lí' fé'naa' fí' quini` Fidiéé` jalé'

e júu^ na jogui uíi~ e lí'naa' dsea` quía'- Dsea` Jmáang- cajo. Jo jalé' e júu^ e síi~naa' 'nú', dsea` rú'naa' i 'neáan'n eáang', e lí' laco' nidsicuáng'gui quíi~na' cóo'~ júu^ quía'- Dsea` Jmáang-.

20 Jo fá'-a jalé' e júu^ na, co' 'gób'jiu e mi~ niguiéé'e e ni'ee~e 'nú' fí' na, ja` niguién'n 'nú' jii'~ laco' iin~n e líng'na', jogui 'nú' cajo ja` nimáang~na' jnea~ jii'~ laco' e í' óo'na' e lín'n. Co' 'gób'jiu e jmoo'na' ta~ jíng' jogui ta~ dsihuúng' quía'- rúng' jogui ta~ guíng^ quía'- rúng' jogui ta~ guíng~ dsíi' jii'~ cuaiñ~ quíi~na' yaang~na', jogui e ngi'na' ta` quie' jalé' adsee~, jogui e éeng'na' dsea` rúng'na', jogui e jmiráang^ yaang~na', jogui cajo e 'lee~na' quía'- dsea` rúng'na'.

21 Jogui 'gó'bii' cajo e mi~ niguiéé'e e ni'ee~e 'nú' fí' na calé' catú-, Fidié~e nijmér- e nilí' i' lín~n uii~ quíi~na', jogui nijmér- cajo e nilíin~n fí'í' car` níqu'í' i uii~ quía'- i fíng' 'nú' cóo'~ jalé' e dsee- e ñíling~na' ee~na' mali~ eáang', co' ja` mí' catúu'bi' e jmoo'na' jalé' e 'li' e lí' dsíi' ngúu' táang'na' o'gui mí' catúu'na' e jmoo'na' jalé' e ja` catíng- dsea` jmóor` cóo'~ ngúu' táaiñ` cóo'~ lí' doñí' ii' dsea', jogui cajo dseáng'- ja` mí' catúu'bi' e jmoo'na' jalé' e 'li' lana lí' laco' quíi~na' tíng'na' e jmoo'na' latí' jmii~ na.

13

Júu^ # 'goo'li~ cadséng- quía'- Paa-

1 Jo nití- 'ní' ya' e ni'ee~e 'nú' mi~ niguiéé'e fí' na fí' Corinto. Jo fí' ní' jì' quía'- Fidié~e fé' e 'neáng- gáng- osi fíng'gui dsea` i tí' ní' e laco' cuóøng' ní'í' i' mi~ ee'go ga' jmoo` dsea`.

2 Jo ie~ mi~ cataan~n cóo'~ 'nú' fí na e catí tú~ ya', caí~baa 'goo` quiá'~ jaléng' i nicalléé lami~ jéeng'gui, jo có' lanagui huím~ táan'n laco' seeng'na', joba' hí'túu 'goo` quiá'~ jaléng' í jogui quiá'~ jaléng' dsea` caguaang~gui cajo, e mi~ niguiéé'túu fí na, dseáng'~ ngóóo e guiab' dsii~ e nicuøøø ihuá' laco' catíng~ lajaléng' í, jo dseáng'~ ja nijmee~baa féng' dsii~.

3 Jo dsu' uíi~ e 'nú' iing~na' ní^na' røø e su já^ e fé^ Dsea` Jmáang~ la'eáang' jnea~, joba' dseáng'~ ni'ée^baa 'nú' e lajob líí. Jo Dsea` Jmáam~ ja' ua~ líiñ' cóo'~ jalé' e jmóor` jee~ 'nú', có' jmijnéem`bre jial tíí 'gøiñ'.

4 Jo e jáb'~ e jaang` dsea` jmigüü i ua~ líng' Dsea` Jmáang~ ie~ mi~ cajúñ~ fí dse' crúu^, jo dsu' seeiñ` la'eáang' cóo'~ bí 'gøng' quiá'~ Fidiéé. Jogui e já'~ bí cajo e jnea'^ lí'naa' dsea` jmigüü i ua~ lí^ laco' lami~ líng' ír, jo dsu' jnea'^ nilisee~naa' cóo'~ 'nú' fí na la'eáang' cóo'~ bí 'gøng' quiá'~ Fidiéé lí^ laco'gui la seeng` Dsea` Jmáang~ 'ñia'r' e laco' cuøøng` e nijmó^naa' ta~ fí quini^na'.

5 Jogui lana, dsea` rú'naa', fíi~ i 'nú' e nijáang'~ yaang~na' su dseáng'~ lajang'^ júu^ teá teáang~na' cóo'~ júu^ quiá'~ Dsea` Jmáang~, jogui e nijóø^na' cajo jial í óó'na'. Jogui cajo niñí'baa e cøøm` seeng` Dsea` Jmáang~ cóo'~ 'nú', jo song ja' líí lajo, joba' dseáng'~ nicalitúng~ óó'na' lajii'~ e fí guiá~ lí~ niteáang~na' cóo'~ júu^ quiá'~ dsea` do.

6 Jogui dseáng'~ nitab~ dsii~ e jáb'~ líng' 'nú' e dseáng'~ ja' mí calitúng~ dsí jnea'^ lajii'~ e fí guiá~ lí~ nitée~naa' cóo'~ dsea` do.

7 Joba' jnea'^ m'í~naa' Fidiéé~ uii~ quí^na' e lí^

laco' ja` nijmée^na' jii~ coo` e ga`. Jo dsu' jnea'^ ja` jmoo~naa' lajo e li^ laco' nijmilí^naa' fí quini` dsea` rú^naa' e nicateá^- lí^naa' lajii~ fí guiá^- lí nitée~naa' cóo~ Dsea` Jmáang~, co' jnea'^ mí^naa' Fidiée` e li^ laco' 'nú^ nijmée^na' jmang'^ e guiá^, nañí' fa' jnéeng~naa' e líinaa' dsea` i nicalitúng~ dsí' lajii~ fí guiá^- lí nitée~naa'.

8 Dsuo' jnea'^ catí~naa' e nijmó^naa' dseáng'^ jii~ laco' fé' júu^ quiá^- Dsea` Jmáang~, co' ja` catíng~ fa' e nijmó^naa' jalé' e jié' jii~ laco' la fé' e júu^ jo.

9 Joba' jnea'^ eáang' íaang` dsi^naa' mi~ ja` 'ga' lí quií~naa' jmi~ cóo~ jalé' e jmoo~naa', jo dsu' lajee` jo teáb` teáang~ 'nú^ lajii~ fí guiá^- lí niteáang~na' cóo~ Dsea` Jmáang~. Jogui cajo dseáng'^ mí' 'noo`bi nimí~naa' Fidiée` e laco' nisíng'^tu' teá' fí guiá^- cóo~ dsea` do.

10 Jo uíi~ e lajob líí, joba' jmo'o e jí la quií~na' nú^-gui e ninii~i e ni'ee'e 'nú^ fí na e laco' mi~ niguiée'e fí na, ja` ngii~ lí fa' 'né' e nijmeáan~n ta~ e ta~ e oo~ la e nicangí~n`n quiá^- Dsea` Jmáang~ e laco' ni'í~i 'goo' quií~na' dseáng'^ lahuíng'. Dsuo' Dsea` Jmáang~ nicacuø'r' jnea~ e ta~ e oo~ la e laco' nijmee~e e 'nú^ teá'gui nisíng'^na' fí guiá^- cóo'r~ jo o' e laco' niqing'^tu' tucang'^na' e fí lí niteáang~na'.

11 Jo lí ngóo' cadséng~, dsea` rú^naa' dsea` quiá^- Dsea` Jmáang~, iin~n e seeng~na' e íaang` óo'ba', jogui jmi'úung~na' e laco' nisíng'^tu' teá' e fí guiá^- cóo~ Dsea` Jmáang~, jogui cuøø~ bí rúng~na', jogui røø` siing~na' lajaléng~na', jogui güiliseem~ba' juguiá^- júu^ røø` conrøø lajing~na'.

Jō lajōba' Fidiéē' i 'neáang` jneaa~aa' do jogui i cuø' jneaa~aa' e seē`naa' juguiá- júu^ røø', dseáng'- cøøm` niliseeiñ` cóo'~ 'nú'.

¹² Jōgui féeng'~ rúng`na' e se' guoo` rúng`na' lacoø` ya' mi~ jié` jing' rúng`na'.

¹³ Jō lajīm` dsea` rú`naa' dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí' la guiéiñ' júu^ guicóo'~ quií`na'.

¹⁴ Jō mii'~i Fí`naa' Dsea` Jmáang- e laco' niliñí`gui' jial tí' guiúíñ- cóo'~ 'nú' jogui e niliñí`gui' jial tí' 'neáang` Fidiéē' 'nú', jogui cajo e laco' yejí- güiliseeng` Jmiguí` quiá'- Fidiéē' cøøng` cóo'~ 'nú' lajaléng`na'.

Jō lajōb nilí.

Jō lana cató' e jì` catí` tú- quiá'- Paa- e catíng- jaléng` dsea` quiá'- Dsea` Jmáang- i seeng` fí' Corinto.

Júu 'má e cacuo fidiée
New Testament in Chinantec, Comaltepec
(MX:cco:Chinantec, Comaltepec)

copyright © 2002 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Comaltepec

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Comaltepec [cco], Mexico

Copyright Information

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Comaltepec

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

30c6f873-0dee-5863-8883-ba3c5eaa988c